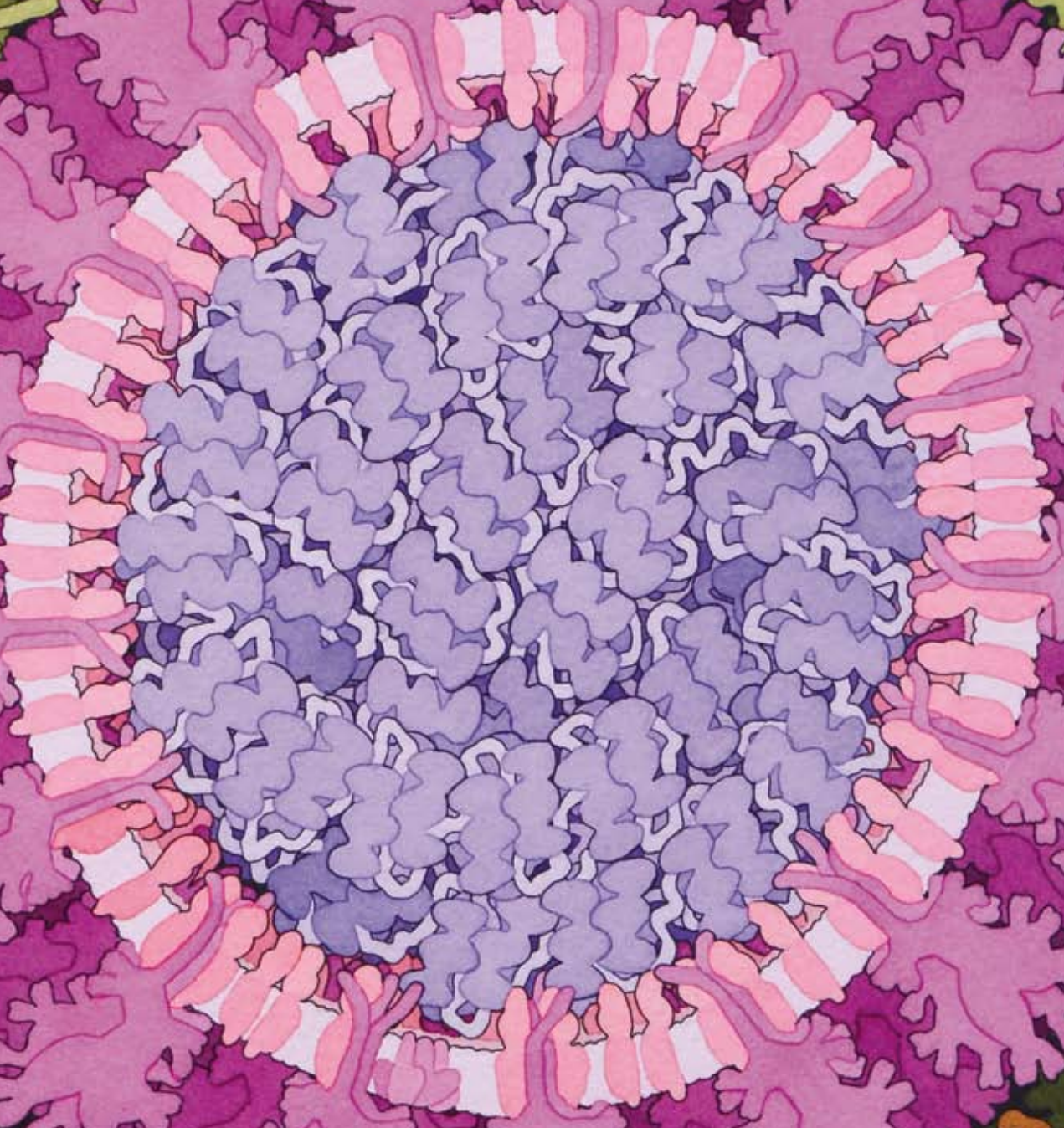

Jó Pajtás

2020. II. 27.

74. évf., 7. szám

Mit tudunk a vírusokról?
Mindennek az iskola ad teret
Mi történik most a

Hadaró
Ancsi

Ez a Valentin-nap örült port kavart a suliban, és ebbe még az influenzajárvány miatt elrendelt rendkívüli szünet sem szólhatott bele. A nyolcadikosok ugyanis kitalálták, hogy idén postázzunk egymásnak szerelmet egész hónapban. Egy hatalmas kartondobozt helyeztünk az egyik lépcsőfordulóba. Jó nagy szíveket ragasztottunk rá, és vágtunk egy nyílást a tetején, melyen keresztül az üzeneteket a rögtönzött postaládába lehet csúsztatni. Levél, képeslap, kártya, szív alakú üdvözlőlap – mind szóba jöhet, sem a forma, sem a tartalom nem kötött, sőt még aláírni sem kell a vallomásokat, csak a címzettet kell megadni. Ezután nem volt más dolgunk, mint leveleket gyártani, majd izgatottan várni, kinek hány üzenet érkezik, és legfőképpen, hogy kitől. Hetente egyszer van postabontás, osztályok szerint rendezik a levélkéket, és azokon a napokon mindenre fény derül.

Bár reménykedtem, hogy nekem is ír majd valaki, biztosra vettem, hogy én leszek az egyetlen, akinek még egy papírfecni sem jut. Már magam elé képzeltem a kínos helyzetet, ahogy másoknak százával érkeznek az üzenetek, én meg csak állok, és érzem, ahogy a fejem vöröslök az irigységgel vegyült szomorúságtól. Megvitattam a dolgot Hajni-

val, és arra jutottunk, biztos, ami biztos, legalább egymásnak feladunk egy-egy lapot, így mindjárt kisebb lesz a csalódottság esélye. A Hajninak készített alkotás viszont olyan jól sikerült, hogy úgy döntöttem, a többi barátnőm is megérdemel egy hasonló meglepetést. Nem bírtam leállni a levélgyártással. Mindegyikre idézetet, személyes üzenetet vagy jókívánságot írtam, egyre várva, milyen reakciót kapnak majd az elkészült remek. A családot sem hagytam ki a szórakozásból: anya táskájába egy virágos kártyát, apa kabátzsebébe egy autós (tudom ciki, de más fiús mintát nem találtam otthon) lapot rejtettem. Látnotok kellett volna, mennyire örültek, amikor rátaláltak a titkos üzenetekre. Utólag azt mondták, rég indult már ilyen jól egy átlagos nap, és jó lenne minden reggel ilyen szép meglepetésre ébredni.

Ahogy jó lenne mindennap ünnepelni a szerelmet és a szeretetet is, tettem hozzá magamban, de már megint túl naivnak és álmodozónak éreztem magam, ezért csak veletek osztom meg ez iránti vágyamat.

Szünet után aztán volt mit látni. Tizenöt cédula állt az asztalom. Volt köztük újságpapírra írt vicc, üres levelezőlap, könyvjelző, matricákkal lepecsételt boríték és egyéb szöszöszetek. Az egyik cédulán csak egy díszes „ZS” betű állt magányosan, de vidáman. Nem is gondoltam volna, hogy ilyen apró dolgok is ekkora boldogságot okozhatnak az embernek. Akkor is, ha ennek a titokzatos szignónak semmi köze ahhoz a bizonyos Zsombihoz.

Hajnal Anna

Nem szerethet mindenki

Fontos, hogy megtanuld: nem szerethet téged mindenki. Lehetsz te a világ legfantasztikusabb szilvája, érett..., zamatos..., kíváncsian édes, és kínálhatod magad mindenkinek, de ne feledd: lesznek emberek akik, nem szeretik a szilvát. Meg kell értened: hogy te vagy a világ legfantasztikusabb szilvája, és valaki, akit kedvelsz, nem szereti a szilvát, megvan rá a lehetőség, hogy banán legyél. De tudd, ha azt választod, hogy banán leszel, csak középszerű banán leszel. De mindig lehetsz a legjobb szilva. Vedd észre, hogyha azt választod, hogy középszerű banán leszel, lesznek emberek, akik nem szeretik a banánt. Töltheted életed további részét azzal, hogy igyekszel jobb banán lenni, ami lehetetlen hisz te szilva vagy, de megpróbálkozhatsz megint a legjobb szilva lenni...

Olga Koval alkotása

EZTFILÓZDKI

Szerencse és balszerencse

Nyilvánvalónak tűnik, hogy a cselekedeteinkért akkor vagyunk felelősségre vonhatók, ha hatással lehetünk rájuk. Ami rajtunk kívül áll, azért nem hibázathatnak minket.

Mondjuk, utazol egy tömött buszon, majd a sofőr egy piros lámpa miatt hirtelen befékez. Többet tehetetlenül eselnek, te éppen egy nénire zuhansz, aki beüti a fejét az ablakba. Elég erős ütés érte, felduzzad és vérzik a homloka. Sajnálod, és nagyon rosszul érzed magad a történetek miatt, de teljesen jogosan gondolod, hogy „nem tehetsz róla”. Hiszen csak ott álltál, nem gonoszságból és előre megfontoltan rontottál a nénire, csak a szerencsétlen körülmények miatt okoztál sérülést. Mindez a balszerencse műve, nem erkölcsi véték.

Ha az erkölcsi ítéleteinket a körülmények, a szerencse forgandósága befolyásolná, az azt jelentené, hogy nem kizárólag rajtunk áll, hogy jó emberek leszünk-e, vagy rosszak.

Csak hogy néhány esetben a fenti gondolatmenet mégis csődöt mond.

Vegyük Thomas és Bernard történetét, akik két szomszédos lakóépületben élnek. Egyik reggel Bernard egyetemi órájára készülődik, sietve issza meg kávéját, majd biciklire ül, rég el kellett volna indulnia. Thomas a másik lakásban zabkását melegített a reggelijéhez, de ő is késésben volt már a munkából, futva indult a buszra. Mindketten elfelejtették elzárni a gáztűzhelyet indulás előtt. Bernardnak szerencséje volt, a láng kialudt, nem történt semmi baj. Thomas lakásában azonban az átforrósodott gáztűzhely robbanást okozott, még 6 lakás leégett az épületben, hatalmas kárt és égési sérüléseket okozva több embernek.

Mindketten felelőtlenek voltak, ugyanakkor egyikőjük sem akart kárt, bántalmat okozni senkinek. Thomast mégis börtönbüntetésre ítélik gondatlanságáért, pedig nem tett rosszabbat Bernardnál, csak szerencsétlenebb volt.

Te mit gondolsz? Mégiscsak létezik „erkölcsi szerencse”? Hogyan kerülhetjük el így az igazságtalanságot?

Tóth Tamara

Azt a szakmát válaszd, amelyiket szereted!

Beszélgetés az óbcesei Műszaki Középiskola tanárával és tanulóival

Mint minden szakközépiskolának, ennek is az az előnye, hogy ha befejezed, munkába is állhatsz. Aki viszont tovább szeretne tanulni, azt ez az iskola fölkészíti az egyetemre is. Jelenleg a következő szakok közül választhatnak a diákok: az információs technológiák technikus, számítógépek elektrotechnikusa, lakatos-hegesztő és női fodrász. Ezeket a szakirányokat oktatják magyar nyelven is.

Az iskolába érve **Acsai Dániel** tanár úr fogad, aki nemrég még ennek az iskolának volt a diákja. Itt vannak a diákok is: **Németh Imre, Mihályfi Attila, Molnár Dávid, Futó Erika, Farkas Róbert, Szabó Dávid, Bozsóki Nikolett** és **Hajnal Orsolya**.

A tanár úr az elektrotechnikai programozást tanítja, s elmondása szerint igen népszerű ez az iskola. A következő tanévre még nincs meghatározva, hogy mely szakok nyílnak, ez csak a későbbi megbeszélések és pályázatok után fog kiderülni. Annyi biztos, hogy két osztály nyílik majd magyar nyelven.

– Nagy az érdeklődés a modern programozás iránt – mondja Acsai Dániel –, mert a négy év befejezésével el is lehet helyezkedni. Én azért arra bátorítom a tanítványaimat, hogy menjenek egyetemre. Legtöbben Újvidéken, Szabadkán, Szegeden folytatják tanulmányaikat. Nagyon sok tehetséges diákom van. Jó, ha egyetemre iratkoznak, például Szabadkán már másodéves egyetemistaként is elhelyezkedhetnek, s jól megfizetik a programozókat.

Hogy miért választották ezt az iskolát, hogyan találták föl magukat, elmesélik a diákok. Imre negyedik, Péterrévéről utazik mindennap.

– Már kiskoromban érdekelt a számítógép, az foglalkoztatott, hogy hogyan működik. Sok jót hallottam erről az iskoláról. Meg vagyok elégedve, a tanárok segítőkészek, jól előadják a tananyagot. Versenyen is voltam, a KMV-n szavaltam. Petőfi Sándor és Nagy Bandó András műveit adtam elő... Ajánlom a Jó Pajtás olvasóinak, jöjjenek ide, ha érdekli

őket a számítógép működése, összeszerelése, mert sok mindent meg lehet tanulni. Szabadkán folytatom a tanulmányaimat a hároméves egyetemen.

Attila másodikos, Törökbecséről utazik.

– Jó az összeköttetés, sokan jönnek Törökbecséről ebbe az iskolába, én is azért iratkoztam ide, mert már kiskoromban sokat számítógépeztem, de engem is érdekelt, hogy hogyan működik. Mivel jól tudok szerbü, Újvidéken szeretném folytatni a tanulmányaimat az egyetemen. Megjegyzem, kell tudni angolul is.

Dávid is végzős, ő Óbecsei.

– Már kiskoromban érdekelt a számítógép, és azért jöttem ide, mert meg akartam tanulni, hogyan kell szétszedni, összeszerelni. Megtetszett az információs technológiák elektrotechnikusa szak. Ha befejezem, programozó leszek. Nem bántam meg. Lehetőség van versenyre is menni. Elektrotechnika- és matematikaversenyen is voltam. Hogy sokat kell tanulni, az biztos, különösen az elektrotechnikát!

A végzős Erika Szenttamásról utazik.

– Amikor nyolcadikos voltam, jöttek Szenttamásra a tanárok, diákok, és bemutatták a iskolát. Akkor döntöttem el, hogy ide jövök. Nem bántam meg, ugyanis a tanárok jók, jól elmagyarázzák a tananyagot, Szabadkán tanulok tovább. Programozó leszek majd egy vállalatban.

Róbert törökbecsei, harmadikos.

– Nekem is akkor tetszett meg ez az iskola, amikor bemutatták nekünk. Kiskoromban is volt számítógépem, de csak játszottam rajta. Ha valami gond volt, mestert kellett hívni. Tetszik, hogy megtanulom szétszedni, összerakni... Némelyik tantárgyból elég odafigyelni órán, némelyikből viszont sokat kell tanulni, nem elég csak órán odafigyelni. Főlnézünk a tanárainkra, Acsai Dániel tanár úr az oszink, a programozást tanítja, ez a főtantárgy, ebből írjuk majd az érettségi dolgozatot is. Nagy tapasztalata van, sokat meg lehet tanulni az órán.

in. A továbbtanulással kapcsolatban elmondhatom, még nem döntöttem, de valószínű, hogy Szegedre vagy Németországba megyek. A Jó Pajtás olvasóinak üzenem, az jöjjön ide, aki szereti a számítógépet, itt a programozást is megtanulhatja.

Dávid a lakatos-hegesztő hároméves szakra jár, első. Péterrévei.

– Már kiskoromban nagyon érdekelt a hegesztés, amelyet otthon apukámtól tanultam. Az autó és a mezőgazdasági gépek alkatrészeit már tudom hegeszteni. Nagyon megszerettem, azért választottam ezt a szakot. Itt az iskolai műhelyben is hegesztünk már, Horváth Nándor, a mesterünk máris megdicsért. Az iskolában a tanárok is jók, közvetlenek. Persze, oda kell figyelni az órákon. Sok tervem van. Ha befejezem a három évet, továbbképezem magam. Nem hiszem, hogy Péterrévén el tudok helyezkedni, de a környező városokban nagyon is keresett ez a szakma.

Nikoletta fodrász lesz. Ő is péterrévei. Elsős.

– Kiskoromban szerettem frizurákat csinálni, a tesóm haját fésültem, igazgattam. Az iskolában van fodrászszalon, és ott vagyunk hétfőnként. Eddig megtanultunk hajat mosni, vágni, most meg már menyasszonyi frizurákat tanulunk készíteni. Nekem is nagy tervem van, Péterrévén fodrászszalont szeretnék nyitni.

Orsolya is első, Moholról jár az óbcesei iskolába.

– Ötödikes koromban határoztam el, hogy fodrász leszek. Magyarul tanulhatok, a tanárok szépen elmagyarázzák a tananyagot. Ha befejezem ezt az iskolát, Szegedre megyek továbbképzésre, s ott is helyezkedek majd el. Mesterfodrász szeretnék lenni. Megtanulom a sminkelést, a pedikűrözést, manikűrözést... Üzenem a Jó Pajtás olvasóinak, olyan szakmát válasszanak, amit szeretnek, hiszen egy életet át azzal kell foglalkozniuk.

Koncz Erzsébet

A leendő fodrászlányok a hegesztőmesterrel

A diákok Acsai Dániellel

Ezt üzeni a bajsai Kovács Lóránt tervezőgrafikus, aki jelenleg egy újdéki vállalatban tevékenykedik. S hogy a híres festő bátor mondatát hogyan is kell értelmezni, és hogy mennyire áll közel a grafikus munkája a művészetéhez? Minderről és a grafikai tervezés kihívásairól kérdeztük a gépészből lett dizájnert.

– **Mi a grafikai tervező feladata? Miből áll ez a munka?**

– A grafikai tervezést az egyik kategóriája meséli el legjobban, mégpedig az arculattervezés. „Arcot” kell készítenünk egy adott „terméknek”, hogy az csábító legyen a vásárlóknak/felhasználóknak, legyen az egy új csokoládé, egy üdítőital vagy akár egy fesztivál arculata. Ha bemész egy üzletbe, és végig nézel a polcokon, láthatod, hogy az összes terméknek egyedi, szép és vonzó a csomagolása. Te pedig többnyire azt veszed meg, amelyiknek a csomagolása számodra a legszebb. Ez a csomagolástervezés. Ezenkívül még sok mellékág létezik a grafikus-tervezésen belül. Cégek arculattervezése, logók kialakítása, weboldalak és alkalmazások tervezése, könyvborítók, szórólapok, névjegykártyák, a lista végtelen...

– **Mi volt az, ami erre a pályára vezetett téged?**

– Gyerekkoromban rengeteget rajzoltam, volt egy füzetem, amibe az aktuális rajzfilmhőseimet rajzoltam, illetve sok más élményt, ami abban az időben ért. Amikor először találkoztam a Microsoft Paint-tel, akkor nem kellett más játék, én abban „kreatívkodtam”. Idővel alábbhagyott ez a szenvedélyem, majd a fősulni megkértem a szobatársamat, hogy mutasson pár trükköt a Photoshopban, ez volt a választóvonal, innentől kezdve, lassan elsajátítottam a használatát, majd újabb nélkülözhetetlen programok (Adobe Illustrator, Adobe InDesign stb.) működését tanultam meg.

– **Milyen készségek szükségesek ehhez a szakmához, kiből lesz jó grafikai tervező?**

– Én gépész vagyok, lélekben mindig az maradtam a középiskolában és a főiskolán is, az általános iskola befejeztével ez a terület

A jó megoldás elad

„A jó művész másol, a kiváló művész lop.”
(Pablo Picasso)

Metamorfózis. A hátulgombolóstól a kamaszkoron át a mesterhorgászig és grafikusig

érdekel a legjobban. A grafikát autodidakta módon sajátítottam el, és inkább a gyakorlati részét követtem. Viszont meggyőződésem, hogy ha van benned egy nagy rész szépérzék és kreativitás – ami nélkülözhetetlen ehhez a munkához –, akkor azt a felsőoktatás nagymértékben támogatni tudja, ha a nyolcadik befejeztével tudtam volna, hogy jobban szeretek majd rajzolni mint esztérgálni, akkor biztos, hogy olyan irányban folytattam volna a tanulmányaimat.

– **Milyen kihívásokkal szembesülsz a munkád során?**

– Vannak olyan ügyfelek, akik tudják, hogy mit szeretnének, de sokszor nem értek velük egyet, mivel egyszerűen nem lenne szép, attraktív a végeredmény, persze a kliens kérése szent. Ezért kézhez kapja az ő elképzelését és az enyémet is. A legjobb esetben tud választani, de

számtalanszor megesett, hogy 10-15 különböző tervből sem tudta kiválasztani a neki megfelelőt. Ennek az ellenkezőjével is sokszor találkoztam már, amikor az első terv után rábólint, hogy „Ez az, ezt kerestem!” Ebben a szakmában az ügyfél kreatív intelligenciája is nagyon fontos.

– **A grafikai tervezés mennyire áll közel a művészetéhez?**

– Egy nagyon éles határ választja el a kettőt, és ügyelni kell, hogy melyik részén tartózkodunk. Én nem tartom magam művésznek, itt sokszor kell alkalmazkodni az ügyfélhez, és nem megengedett a „művészi szabadság”. Szeretem a munkám. Ez is egy munka, profitálni lehet belőle, és ha nincs kliensünk, akkor nem profitálunk.

– **Honnan merítesz inspirációt az alkotásaidhoz?**

– Erre még én sem jöttem rá. Vannak olyan feladatok, amelyekben már ott a megoldás, ezeket egy kis kreativitással formába lehet önteni. A többire pedig ott a szépérzék, a színek és formák kombinációja, betartva a grafikusok írott és íratlan szabályait. Ne használjatok Comic Sans betűtípust, soha, semmilyen körülmények között, értem?! ☺

– **Hogy néz ki egy átlagos munkanapod?**

– Szerencsére lassan elmúlik a telefonon, szóban történő egyeztetések kora, így egy kávé mellett nyugodtan át tudom nézni az e-maileket, és válaszolni is tudok rájuk. Ha egy feladat függőben van, akkor azt megpróbálom befejezni és igyekszem csak arra összpontosítani, nem szeretem „keverni” a projekteket, ill. párhuzamosan dolgozni két vagy három különböző terven, mivel akkor egyik sem kapja meg a megfelelő figyelmet.

Mindennek az iskola ad teret

Szentmihályon jártunk

Első pillantásra egészen fiatal iskolája van a Nagybecskerekétől alig 12 kilométerre fekvő Szentmihálynak, ám nem egészen így van. Az épület 1979-ben épült, vagyis máris több mint negyven éves. Nyílászárói olyanannyira elhasználódtak, hogy rég ki kellett volna cserélni őket. Erre az idén minden bizonnyal sor kerül, legalábbis nemrégiben ezt jelentette be örömmel **Jelena Jenovay**, a Sonja Marinković Általános Iskola igazgatónője. A szentmihályi intézmény ugyanis ehhez a nagybecskereki iskolához tartozik, annak kihelyezett tagozata. Az iskolaépület mellett felépítették az új sportcsarnokot, hamarosan remélhetőleg birtokba vehetik a diákok és a helybeli sportolók egyaránt.

Az idén megújulnak az iskola ablakai

Bibu Marina, Haladi Anita és Bibu Tara

Szentmihályon magyar nyelven folyik az oktatás, és természetesen a Mézeskalácsot és a Jó Pajtást is többen járatják. Elsőtől nyolcadik osztályig egy-egy tagozat működik, sajnos átlagban csak 7-8 tanulóval. Nem túl régen csaknem kétszer ennyien koptatták a padokat, tudtuk meg a helybeli származású **Kostić Ildikó** pszichológustól, aki Nagybecskerek és Szentmihály között ingázik szinte minden munkanapon.

Általa kukkantottunk be a szentmihályi iskolájába, mely mint önálló intézmény 1891 óta létezik, 1978-tól pedig a nagybecskereki Sonja Marinković iskola kihelyezett tagozata. Egy évvel később költözött az új épületbe, a falu szélső utcájába, ahol egy nagy területen elterülő parkban kapott helyet. Az épületet és a sportpályákat több mint 1000 fa és bokor veszi körül. Az

Kostić Ildikó iskolapszichológus

iskola a kulturális és sportaktivitások központja is, mivel igen szoros együttműködést ápol a falu különböző civil szervezeteivel.

– Diákjaink jelentős eredményeket érnek el az oktatási minisztérium által megrendezett sportversenyeken itthon és külföldön. Különböző pályázatokon vesznek részt, például Németországban és Magyarországon. A diákok nagyobb része négyéves középiskolában, majd egyetemen folytatja tanulmányait – tudtuk meg az iskolapszichológustól.

A szentmihályiak legfeltűnőbb sikereiket asztaliteniszből jegyzik. A településen jószerevel ez az egyetlen sportág, amivel komolyan lehet foglalkozni, és ennek is az iskola ad teret.

– Itt edzünk, de a mérkőzéseket más városokban játsszuk. Ez egy cseppet sem zavar bennünket – állítja a hetedik **Bibu Marina**, valamint a két ötödikes: **Haladi Anita** és **Bibu Tara**. Több társukkal napi szinten edzenek, és a sikerek sem maradnak el. Erről vallanak a hallban kiállított serlegek, oklevelek. Amíg a szentmihályiak birtokukba nem veszik az új sportcsarnokot, addig marad a több évtizedes állapot, vagyis az iskola előcsarnokában való edzés. Az idősebbek hozzáfűzik, hogy ötven évre visszamenőleg nem nőtt fel a faluban olyan gyerek, aki ne vette volna kezébe az ütőt legalább tornaórán.

Nagy Magdolna

Fotó: Nagy Magdolna

A hallban tartják az asztalitenisz-edzéseket

A Szabadkai Közegészségügyi Intézet által meghirdetett rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai J. J. Zmaj iskola diákjai. A felsősök korcsoportjában Kávai Renáta (6. c) első, az alsósoknál pedig Nagy Kanász Kata (2. c) második díjas lett. Gazdag ajándéksomagot kaptak

Versenylehívás

XIII. Vajdasági Diák Menedzsment Bajnokság

Az üzleti világban való érvényesülésre, a szakmai ismeretek elsajátítására, egy vállalat létrehozására és menedzselésére való felkészülést nem lehet túl korán elkezdni. Az üzleti tervezés az egyik legnagyobb kihívás, amellyel a vállalkozó szembesül. Nehéz feladat, hiszen a jövőbe kell tekinteni, hogy egy hosszú távon működőképes és nyereséges vállalkozás létrejöhessen.

Ha jelentkezni a versenyre, vállalkozók, menedzserek, egyetemi tanárok véleményezik majd elképzelésedet.

A versenyen a tanulók egy képzeletbeli vállalat menedzserének szerepét töltik be, ennek a vállalatnak az üzleti tervét kell elkészíteni.

A diákok önállóan vagy párban jelentkezhetnek, mentor segítségét is igénybe vehetik.

A jelentkezési lapot és az üzleti tervet 2020. április 15-ig kell elküldeni emailben: menedzsment.bajnoksag@gmail.com.

A legjobbak meghívást kapnak a verseny második fordulójára, a szóbeli döntőre, ahol rangos szakbizottság értékeli a munkákat.

A versenyt április 25-én tartják az újvidéki Svetozar Marković Gimnáziumban (Njegoš utca 22.).

Mindegyik résztvevő oklevelet kap, és könyvjutalomban részesül, a legsikeresebbeknek értékes ajándék jár.

A versenyhez kapcsolódó információk, segédanyagok és szakmai jellegű írások megtalálhatók a www.fokusz.info honlapon.

A verseny szervezője a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, támogató az Emberi Erőforrások Minisztériuma. Fő szervező: Dr. Muhi B. Béla.

XIX. Kovács Sztrikó Zoltán fizika-kémia diákverseny

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete a GENIUS tehetség-gondozó mozgalom keretében 2020. március 7-én, 9 órai kezdettel megtartja a vajdasági szintű, kétfordulós XIX. Kovács Sztrikó Zoltán Általános Iskolai Fizika-Kémia Diákversenyt Zentán.

A tanulók felkészülésként önállóan vagy párban kísérleti jellegű vizsgálatokat végeznek. Bejelentkezésként a verseny első, írásbeli fordulójára **2020. március 1-jéig** szakdolgozatot küldenek be a genius.konferencia@gmail.com címre.

A szóbeli döntőn, március 7-én szakbizottság előtt mutatják be a kísérleteiket, a szakmunkát pedig egy nyomtatott példányban adják át.

A verseny célja a tehetségek felkutatása, a tehetségnévelés serkentése és támogatása. Az összefüggést egyúttal a fizika és a kémia szakos tanárok hagyományos szakmai találkozója is.

Ezen a műszaki-természettudományos jellegű versenyen a diákok kísérleti, gyakorlati témákkal vehetnek részt. Három szakterület van: fizika, kémia és interdiszciplináris témakör.

A diákok egyedül vagy párban jelentkezhetnek. Felkészítő tanáruk közreműködésével az iskolai szertár eszköztárát felhasználva, illetve saját készítésű eszközeikkel szakmai/tudományos jellegű demonstrációkat készítenek elő, kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket, kutatásokat végeznek. Minderről néhány oldalas szakdolgozatot írnak, és ezzel jelentkeznek a versenyre. A szervezők elvárják, hogy a szakmunka címlapján szerepeljen a tudományterület (fizika, kémia vagy interdiszciplináris), a dolgozat címe, a diákok és a felkészítő tanárok neve, elérhetősége, valamint az iskola adatai. A dolgozatban röviden ismertetni kell a témakört, a kapcsolódó tudományos/műszaki ismereteket, majd az eszközök képi vagy grafikus bemutatása és a munka menete következik. Le kell írni a megfigyelési eredményeket, a mérési adatokat, a tapasztalatokat és a forrásmunkákat is.

A verseny napján a csapatok és felkészítő tanáraik 8 órától érkeznek a vendéglátó iskolába. Magukkal hozzák az eszközeiket és mindazt, amire szükségük lesz a munkák bemutatásához. Egy nyomtatott példányban átadják a szakmunkájukat, és egy posztert is hoznak, melyen szemléletesen bemutatják a munkát, mely megkönnyíti az előadást – ezek lehetnek színes rajzok, fényképek, nyomtatványok, táblázatok, képletek, a versenyzők fotói stb.

A korszerű módszertani megoldások, a laboratóriumi gyakorlatok kivitelezése, a szemléltető oktatás témakörei, a tankönyvek és a tantervek kerülhetnek megvitatásra. A találkozón megjutalmazzák a legjobb kísérleti felszerelést, tudománytörténeti anyagot, oktatási jellegű újítást bemutató szaktanárt.

Mindegyik versenyző és a felkészítő tanárok is oklevélben részesülnek. Ajándék könyvekről hagyományosan a Vajdasági Magyar Tankönyv Tanács gondoskodik. A támogató az Emberi Erőforrások Minisztériuma. A helyi szervező Kálmán Róbert, a fő szervező pedig Muhi Béla, a GENIUS tehetség-gondozó mozgalom elnöke.

Te is benne szeretnél lenni az újságban? Semmi akadálya: küldj magadról tudnivalókat Lexikonunkba! Küldj egy fotót magadról, és válaszolj az alábbi kérdésekre:

Nevem:
Becenévem:
Melyik suliba, osztályba járok:
Kedvenc tantárgyam:
Kedvenc tanárom:
Kedvenc könyvem:

Lexikon

Kedvenc együttesem:
Kedvenc énekesem:
Kedvenc zeneszámom:
Kedvenc filmem, sorozatom:
Melyik filmben játszánám a főszerepet:
Kedvenc insta-profilom:
Kedvenc influenszerem:
Kedvenc hangulatlélem:

Kedvenc számítógépes játékom:
Hobbim:
Kedvenc étel, italom:
Kedvenc állatom:
Kedvenc oldalam a Jó Pajtásban:
Na és a szerelem?:

Vigyázz! (Szinte) az összes kérdésre kötelező a válasz ☺. Persze, csakis rajtad múlik, mennyit engedsz felfedni magadról!

A nagymamám (Jellemzés)

Az én nagymamám 1945-ben született Törökbecsén. Szegény családból származik, apja ács volt, anyja napszámos munkára járt dolgozni. Az állatok körül és a földeken kellett neki dolgozni, ezért tanulásra nem jutott idő. Az iskolát jeles bizonyítvánnyal fejezte be.

A csupa szív nagyim alacsony termetű, haja őszes, arca ráncosodó, bőrének kis barna szeplők pettyezik. Kedves és mosolygós arccal vár, amikor megyek hozzá. Amikor kisebb voltam, mindig türelmes és nyugodt volt velem szemben. A szünidőt mindig nála töltöttem, Palicson. Szerencsére nyugdíjas és így van ideje velem lenni. Ilyenkor sokat mesél a falusi szokásokról, és hogy mivel játszottak régen a gyerekek. Figyelmesen, érdeklődve hallgatom a sok érdekes történetet. Szereti a rendet és a tisztaságot. Sok jó dolgot csinálunk együtt. Sütünk-főzünk, kerékpározunk a tó körül. Kedvenc étele a szilvás gombóc és a paradicsomleves. Amikor süteményt sütünk, mindig odaenged maga mellé, hogy próbálkozzak én is, nem sürget, és nem szid le, ha nem sikerül elsőre. Kedvenc időtöltése a kertészkedés. Nagyon szereti a virágokat, a leándert, a pálmát és rózsát. A veteményeskertben is nagyon sokat dőgozik, hagymát, krumplit és répát ültet. Én is szeretek vele kapálgatni és füvet nyírni. Ilyenkor nagyokat nevetgélünk, mert humoros és vicces sztorikat mesél el. Nagy izgalommal várom nála az ünnepeket, mert a készülődés, főzés, zene mellett táncikálva zajlik. Amikor beteg vagyok, aggódik és ápol. Törődik velem, izgul a jegyeimért, megértő és segítőkész. Amikor írom a felmérőt, akkor mindig ideges, hogy hogyan sikerült.

Nagyon szeretem a nagymamám, mert szeretet és gondoskodást ad nekem. Szeretném, hogy még nagyon sokáig velem legyen.

Takács Barbara, 6. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

A hobbim

Az én hobbim a futball. Szeretek a friss levegőn a zöld pázsiton futni a labda után.

Elsős koromban kezdtem el a focicsapatba járni. Hetente két alkalommal van edzés. Hétvégeken meccseket játszunk. Nagyon örülünk, amikor gólt lövünk az ellenfélnek. Én csatárt vagy középsőt játszok.

Már évek óta rendszeresen részt veszek a tóthfalusi focitáborban. Ott új technikákat tanulunk, meccseket nézünk, amiket kielemezzünk az edzőkkel. Tavaly sikerült a klubunknak, a Roham pionír focicsapatnak eljutni a Balatonra egy focitáborba. A meccsek és edzések mellett jutott idő a barátkozásra és a fürdőzésre is.

Nagyon szeretem ezt a sportot. A foci által számos élménnyel gazdagodtam, és sok új barátot szereztem. Várom, hogy tavaszra kezdődjön az új szezon.

Juhász Attila, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

A hobbim

Nekem a rajzolás a hobbim.

Kiskorom óta szeretek rajzolni. Mindig örömmel néztem, amikor anyukám rajzolt. Régen a testvérem is sokat rajzolt, de most csak akkor rajzol, ha az iskolába kell. Iskola után, amikor kész a házim és unatkozok, rajzolni szoktam.

A kedvenceim a tájképek, mert szeretek a színekkel játszani. Temperával szoktam legtöbbször festeni, de a filctollat is szoktam használni.

A gyerekpiacon sikerült eladnom a rajzaimat. A rajzolásban ki lehet engedni az érzéseket, és egy nyugtató hatást ad.

Nagyon szeretek rajzolni, mert kimutathatom a kreativitásom.

Nagy Marina, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Ünnepi ébredés

Reggel 9 órakor felkeltem és megigazítottam az ágyam, majd kimentem a konyhába reggelizni. Anya már nagyban főzte az ünnepi ebédet. A fürdőbe mentem fogat mosni, és felöltöztem. Anyának segítettem,

felporszívóztam a szobában és a konyhában is. Utána átmentem a nagymamámékhöz, nekik is segítettem. Jöttek hozzájuk a vendégek, akiket én már nagyon vártam, hiszen játszhattam az unokatesómmal. Hazamentem, ebédre jöttek Tóbáról a nagymamámék, elkészítettem az asztalt, és ebédtünk. A családdal kimentünk a búsúra, két órát kint voltunk. Vettem pulcsit és táskát. Jöttek délután vendégek Tóbáról és Kikindáról is. Volt vacsora, ének, gitározás, játszás.

Este tízenegy órakor ment el az utolsó vendég. Nekem ez a nap nagyon tetszett. Sok nevetéssel, boldogsággal volt tele.

Ördög Viktória, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Füllentettem

Ritkán füllentek, olyankor is két eset lehetséges: amikor úgy füllentek, hogy ezáltal másoknak jobb legyen, a másik meg, amikor a magam javára hazudok.

Az első eset általában a nővéremmel történik meg, amikor meggondolatlanul cselekszik, vagy véletlenül történik valami. Erre az esetre tudnék mondani több példát is, de itt csak egyet említek.

Kint fociztunk az udvaron a nővéremmel, és én góllőnyben voltam. Ő pedig mérgében elrúgta a labdát. A labda eltalálta és kitörte az ablaküveget. Apám meglátta, hogy be van törve az üveg. Számonkérte tőlünk, hogy mi történt, de mielőtt a testvérem elkezdte volna a beszédét, én magamra vállaltam a tettét.

A második eset elég ritkán történik meg velem. Kiskoromban többször előfordult, de mostanában már eléggé elhagytam ezt a rossz tulajdonságomat. Most egy régebbi esetet idéznék fel.

Épp egy tányért szerettem volna levenni a szekrényből, de nem értem el, ezért ugrálva próbáltam leszedni. Sikerült is, de mikor levettem, kicsúszott a kezemből, és rengeteg darabra tört. Én ijedtemben beszaladtam a szobámba. Éppen addigra ért be anyukám az udvarról, miközben a testvérem is kijött a csörrenésre a szobából. Engem kérdezett meg előbb anyukám a történetekről, mire én azt válaszoltam, hogy Réka volt. A nővérem, látva rajtam az ijedséget, azt válaszolta, hogy ő volt.

Az ilyen esetekből tanulva próbáltam változtatni a viselkedésemem.

Horvát Dániel, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ilyen vagyok

Elkezdődött a kamaszkor. Az az időszak, amikor a gyerekek nem tesznek maguknak. Ez nálam is így van.

Minden reggel beállok a tükör elé, és megnézem magam. A fejemtől kezdem. Ott található a hajam. Na igen, ez az, amit a legjobban szeretek magamon. Csak az nem tetszik, hogy nagyon gyorsan zsírosodik, ezért kétnaponta kell mosnom, és emiatt elég száraz. Meg azt se szeretem a hajamban, hogy a vége töredezik, ezért sokat kell belőle vágni, és így sehogy se nő, pedig most hosszú haját szeretnék. A hormonok miatt elkezdett

Oláh Jázmin, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

göndörödni, ami engem egyáltalán nem zavar, sőt, örülnék, ha göndör hajam lenne. A fejemem található a szemem is. Azzal sincs sok bajom, csak az, hogy kicsi. A színét pedig kifejezetten szeretem. A fejemem van még az orrom meg a szám, amiket nagyon nem szeretek. Az orrom túl nagy, a szám pedig túl kicsi. Amit a fejemem legjobban utálok, azok a pattanások. Sajnos rossz szokásom ezeket kikaparni, és ezért sokkal csúnyább a bőröm. Ami most legfontosabb egy lányon, az az alak, ami nekem nincs. A vállam túl széles, a csipőm túl kicsi, a kezem és a lábam túl hosszú, és még sorolhatnám. Ezeket szoktam minden reggel megnézni magamon, és utána megyek is fogat mosni.

Próbálok elfogadni magam, hiszen senki sem tökéletes.

Simon Mia, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ilyen vagyok

Középmagas fiú vagyok, barna szemű és barna hajú. Nagyon sok szep-lő van az arcomon.

A hajamat kedvelem, de a szeplőimet nem igazán. Sőt, most már az arcszőrzetem is idegesít. Pedig mondják nekem, ez teljesen normális ebben a korban. De minek az? Vannak napok, amikor nagyon széles-nek látom magam. Néha meg teljesen tökéletes vagyok. A ruha tenné ezt velem? Lehetséges, mert amikor anyával veszünk valami szép menő ruhát, egészen elégedett vagyok. Pedig azt mondják, nem a ruha teszi az embert! Vagy mégis? Én már nem tudok semmit sem... de valamit azért mégis. Szeretek tamburázni, nagyon jókedvre derít. Sőt, ha látom, hogy mások is élvezik az előadásom, akkor végképp. Mégis csak ér az én bőröm valamit. Bevallom, azért vannak napok, amikor abszolút elé-gedetlen vagyok. Többet és többet szeretnék elérni, az nem is lenne baj, csak szerintem az rögtön kellene, hogy bekövetkezzen. Esetleg a hang-szeremmel lenne a probléma? Hiába mondják a szüleim, idővel egyre jobb leszek, és még ügyesebben fogok zenélni. De én most akarom, hát nem érthető ez? Szeretek álmódogni, vajon mi leszek, ha nagy leszek? Ilyenkor, furcsamód, képzeljétek, csak jó dolgok jutnak eszembe. Na-gyon karátos fiú vagyok, a szobámban állandó rendetlenség uralkodik. No akad azért jó tulajdonságom is. Segítőkéss vagyok, ha csak tudok, segítek másoknak.

Összegezve, nem is vagyok én olyan rossz gyerek, remélem, ilyen ma-radok felnőttkoromban is. A kinézetemmel meg majd lesz valami.

Pálfi Péter, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ilyen vagyok

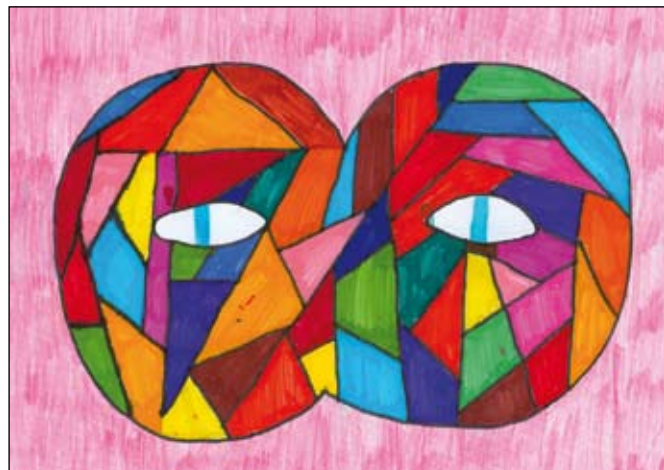
Hétfő reggel van. Pontosabban 6 óra. Csörög az ébresztőóra. Nagy ne-hezen kinyitom a szemem, és elnyomom az ébresztőórát.

Felülök az ágyban. Körülnézek, félhomály van, csak az ajtón szűrő-dik be a fény. Felállok, és az ajtó felé veszem az irányt. Az ajtón kitérve a fürdőszobába megyek. Ott a tükör elé állva megvizsgálom magam. Arra a megállapításra jutottam, hogy a hajam nem zsíros, szerencsére,

viszont úgy elaludtam, hogy szinte minden hullám kiugrott belőle, és úgy néz ki, mint valami száraz bokor. Őszintén, nem igazán szeretem, mert, ha jól is néz ki, nagyon sok gond van vele. Például csak hajmosás után lehet kifésülni, mert ha szárazan fésüljük a göndör haját, az nem tesz jót neki, és még az is fájdalmas folyamat. Ezen felül vannak még a babahajszálak, amiket hajlakk segítségével tudok rendbe szedni. Így, mint minden reggel, most is ennél a módszernél maradok. Megcsinál-tam a hajam úgy, hogy kicsit normálisabban nézzen ki. A hajam vizsgá-lata után következik az arcom. A bőröm száraz, pattanásos. Legjobban ezeket utálok, viszont hiába használok három fajta krémet, nem igazán hatnak, és az sem szokott rajta segíteni, ha ideges vagyok, akkor ugyanis még jobban kipattog az arcom. Túlteszem magam azon a tényen, hogy nem tudok mit tenni ez ellen. Ekkor meglátom az orrom, és újból elke-seredem, mert míg másoknak kis orruk van, nekem hatalmas krumpli-orrom van. Talán ezt utálok legjobban az arcomban, hogy nagy orrom van. Amit nem utálok, az a szám és a szemöldököm. A szemöldökömet is csak akkor, ha ki van szedve normálisan, mert ilyenkor szép az alakja, és mivel sűrű, úgy néz ki, mintha szépen, egyenletesen ki lenne festve, amit imádom. A szám átlagos, egyelőre nem találtam semmi hibát ben-ne. A fürdőszobából a szobámba megyek, hogy felöltözzek. Kiválasztom a ruhámat, felveszem, és pár másodpercen belül már újra a tükör előtt állok, megnézem, hogy áll rajtam, de eközben észreveszem, hogy nem sok ugyan, de van egy kis felesleg a hasamon, illetve hogy a combom is lehetne kisebb. Vigasztalásképp pedig megnézem a kezem, ami nem túlzottan, de kicsit izmos. Majd mikor meglátom, hogy hány óra van, berohanok a szobámba a táskámért. Elkezdem húzni a cipőm, és meglá-tom, hogy mekkora a lábam. Két dologról utálok társaságban beszélni, a súlyomról és a lábmérete mről, mivel elég kevés ismerősömnek van ek-kora lába. Elég sokan el szoktak csodálkozni, mintha életükben nem hallottak volna ekkora lábmérete ről. Gyorsan elhessegetem ezeket a gon-dolatokat, és elindulok az iskolába. A sarokig egyedül megyek, ott Lili és Dalma vár, akikkel együtt megyünk nulladik órára. Menet közben azon gondolkodom, hogy milyen is vagyok belül, ha megkérdeznék, hogy mi a jó tulajdonságom. Na és a rossz? A jóra talán azt felelném, hogy ked-ves, mert akinek tudok, segítek. Megértőnek azért mondanám magam, mert viszonylag sokan elmondják a véleményüket, és én megpróbálok elképzelni magam a helyzetükbe, úgy próbálok tanácsot adni. Illetve megbízható vagyok, ezt onnan tudom, hogy a barátaim sok mindent elmondanak, és tudják, hogy nem mondom tovább. Ezenkívül mondták is már. Vidám is vagyok. Nagyon sok helyzetben vidám tudok marad-ni, néha akkor is, ha nem kellene. A rossz tulajdonságok: türelmetlen vagyok, nincs elég önbizalmam, és nagyon bátortalan, szégyenlős is szoktam lenni.

Kiérek a sarokra, Liliék ott várnak. Elindulunk az iskolába, és beszélge-tünk, így megfeledekzem a gondolataimról.

Csincsik Réka, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

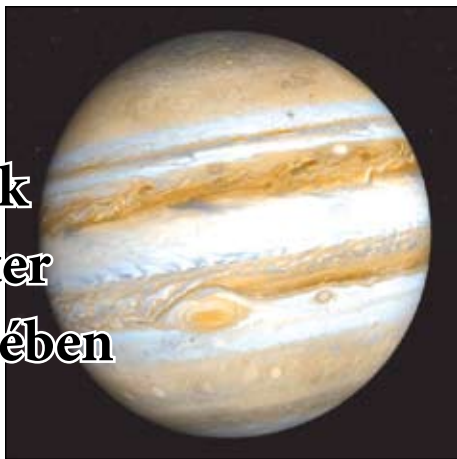

Aleksandrović Lara, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Bajusz Rózsa, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Vizet találtak a Jupiter légkörében

A Jupiter légkörének 0,25 százalékát víz alkotja – közölte a NASA bolygókutató intézete.

Az MTI szerint az amerikai űrkutatói hivatal Juno nevű missziójának információi az első arra utaló adatok, hogy a gázóriás vízben „bővelkedik”. A NASA 1995-ös Galileo-missziója még arra jutott, hogy a Jupiter szélsőségesen száraz lehet a Naphoz képest. Az új eredmények szerint azonban legalább háromszor annyi víz van a légkörében, mint a Napéban – az összehasonlítás alapját nem a folyékony víz jelenti, hanem alkotóelemeinek, az oxigénnek és hidrogénnek a jelenléte.

A csillagászok évtizedek óta igyekeznek meghatározni a Jupiter légkörében található víz pontos mennyiségét, ez az információ ugyanis a Naprendszer kialakulására vonatkozó adatkirakós kritikus, ám hiányzó darabja.

A Jupiter valószínűleg az első kialakuló bolygó lehetett, így vélhetően a legtöbb olyan gázt és port tartalmazza, amely nem olvadt be a Napba. A Jupiter kialakulására vonatkozó főbb elméletek a bolygó által magába foglalt víz mennyiségén alapulnak. A vízbőség fontos tényező a Jupiter időjárása és belső szerkezete szempontjából is.

A Voyager és más űrhajók is észleltek már villámlást a Jupiteren, ez az alapvetően nedvesség előidézte jelenség egyértelműen víz jelenlétére utal. A légkör pontos víztartalmát azonban továbbra sem sikerült megállapítani.

A Juno kutatócsapata az űrhajó által akkor gyűjtött adatokat elemezte, amikor nyolcszor elrepült a Jupiter mellett.

„Amikor éppen arra gondolunk, milyen sok dologra rájöttünk már, a Jupiter emlékeztet arra, milyen sokat kell még tanulnunk” – mondta **Scott Bolton**, a misszió munkatársa, a San Antonio-i Délnyugati Kutatóintézet vezető kutatója, utalva arra, hogy a Galileo 1995-ben tízszer kevesebb vizet talált, mint most a Juno.

A jelenség hátterében valószínűleg az áll, hogy a Galileo éppen egy különösen száraz területről gyűjtött mintát.

Megtalálták a világ legősibb meséjét

A Dél-Ausztráliában élő dhauwurd wurrung őslakosok régóta ismernek egy történetet egy hatalmas vulkánkitörésről. Szakértők egy csoportja a közelmúltban azt a lávát vizsgálta, amely feltételezhetően a mesében is szereplő eseményből maradt hátra.

Az adatok alapján a tűzhányó mintegy 37 ezer éve törhetett ki, ez azt jelenti, hogy a helyi őslakosok története lehet a világ legősibb meséje.

A dhauwurd wurrungok legendája szerint a földnek négy óriás adott életet és törvényeket. A mítosz alapján az idők kezdetén egy ősi lény, **Budj Bim** emelkedett ki a felszínből, kupolás, tüzet köpő dombot hozva létre. Az esemény során a föld és a fák is táncoltak.

Az antropológusok régóta feltételezik, hogy az őslakosok egy tűzhányó aktivitását írták körül, és hogy a népcsoport a legutóbbi kitörés idején már a régióban élt. Ezt a hipotézist egy fejsze is igazolja, melyet az utolsó vulkáni réteg alatt találtak meg az 1940-es években.

Erin Matchan, a Melbourne-i Egyetem munkatársa kollégáival a helyi Budj Bim és Tower Hill tűzhányók utolsó aktivitásából származó kőzeteket datálta. A szakértő arra jutott, hogy a magma 37 ezer éves lehet. Amennyiben a dhauwurd wurrungok valóban ezt az eseményt örökölték meg történetükben, úgy az övék a világ legősibb ismert eredetű meséje.

Elképzelhető természetesen, hogy az őslakosok mítosza nem egy kitörésről szól, ahogy az is, hogy a történet nem a térségben született, hanem egy másik, fiatalabb vulkánkitörés helyszínén.

Egyre többet árulnak el az ujjlenyomatok

Nemcsak a barázdák egyedisége árulkodó, ma már jóval több információt lehet kinyerni egy-egy ujjnyom vizsgálatából, egy friss kutatás pedig tovább bővíti e lehetőségeket.

Egyre közelebb kerülnek ahhoz, hogy miként határozható meg az ujjlenyomatot hagyó személy neme, etnikuma, életmódjának egyes jellemzői, az azonban mind ezidáig nem derült ki, hogy vajon mikor is került egy felületre a vizsgált ujjnyom. Az Iowa Állami Egyetem kutatóinak viszont, úgy tűnik, sikerült ezt a problémát is megoldaniuk. A keletkezés időpontja is fontos információ egy bűneset felderítésében, hisz könnyen lehet, hogy a gyanúba

keveredett személy már jóval korábban hagyta a helyszínen az ujjlenyomatát, és semmi köze a bűncselekményhez.

Paige Hinners számítógép segítségével végzett elemzéseket az ujjlenyomat barázdáinak változásain: azt vizsgálta, mennyi idő elteltével mosódnak el a vonalak, azonban a vizsgálatok közben egészen más jellegű információra lett figyelmes: eltűntek a telítetlen zsírsavak. Felmerült persze, hogy hova lettek ezek a zsírsavak? A kutató és társai által elvégzett számos tesztből és próbálkozásból kiderült, hogy a levegőben lévő ózon hatására lebomlottak, s e folyamat alapján talán meghatározható az, hogy

mióta van az adott felületen az ujjlenyomat. A vizsgálatokhoz speciális lézeres tömegspektrométert használtak a kutatók, a műszer a felületeken hagyott ujjnyomokban a különféle anyagok összetételét méri fel, s ezzel a benne lévő zsírszerű anyagok arányát is képes kimutatni.

(National Geographic)

Törpe víziló született a szegedi Vadasparkban

Nagyon jól indult a 2020-as év a szegedi Vadasparkban, ugyanis az állatállomány egy törpe vízilóborjával gyarapodott. **Tigi** és **Chipo** harmadik borja január 20-án született. Az anyaállat már tapasztalt szülőként, gondosan neveli kicsinyét.

A törpe víziló (*Choeropsis liberiensis*) elnevezése némileg megtévesztő, mert egyáltalán nem törpe méretű a maga 160–275 kg súlyával, legfeljebb a nílusi vízilóval összehasonlítva számít kisebb méretű emlősnek. Nyilvánvaló hasonlósága mellett sokban különbözik nagy méretű rokonától, például nem csapatban él, hanem magányosan, valamint kevésbé kötődik a vízhez, veszély esetén is inkább a sűrű bozótba menekül. Viszonylag későn, a XX. század elején fedezték fel. Sokáig ugyanis azt hitték, hogy nővendék nílusi vízilóvakról szólnak az élménybeszámolók, illetve tanúskodnak a maradványok, csak 1911-ben fogadta el „hivatalosan” is a tudomány a létét, mikor 5 befogott egyedét élve Európába hozta Hans Schomburgk.

Jelenleg veszélyeztetett fajnak számít nyugat-afrikai élőhelyén, mindössze 2000-2500 kifejlett egyede él vadon a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) adatai alapján. Élőhelyének pusztulása és az orvvadász veszélyeztetési leginkább. Európai állatkertekben 128 egyede él az állatkertek nemzetközi adatbázisa (ZIMS) szerint.

A Vadaspark hagyományai szerint egy-egy különleges állat születésének alkalmából névadó pályázatot hirdetnek, és ezt teszik most is. Február 28-ig várják az ötletes neveket az info@zoo.szeged.hu e-mail címre. A legjobb nevet ajánlónak a Szegedi Vadaspark állatkerti ajándécsomagijával kedveskednek.

A legőszibb háziállat a Kárpát-medencében?

A bivaly a legőshonosabb háziállat a Kárpát-medencében – ezt állítja Marticzek József a magyarországi Bivalytenyésztők Egyesületéből, aki hozzáteszi, hogy a Fertő-tó környékén 6 ezer évvel ezelőtt élt bivalyok koponyájának homlokrészén már a járom okozta deformációra lettek figyelmesek a régészek. Tehát a bivalyt már évezredekkel ezelőtt is háziállatként használták.

Valószínűleg legtöbbünknek sejtése sincs, hogy a bivaly a török hódoltság idején volt igazán elterjedt vidékünkön. Az 1800-as évek végén és az 1900-as évek elején 150 ezer bivaly élt az országban. Ekkoriban a nehéz gépek mozgatóására, szántásra, teherhordásra fogták be, de az igavonás mellett jelentős volt a hús-, és a tejhasznosítás is. A bivalyt leginkább a hús-

haszna miatt tenyésztik, és csak néhány országban hasznosítják a tejét. Pedig Olaszországban főként emiatt van hatalmas bivalyállomány, több mint félmillió egyed. Ott a mozzarella sajt készítésének hagyománya és jó eladhatósága a bivaly sikerének a titka. A bivalytej különleges beltartalommal bír. Egy tehén ugyan csak 5–7 liter tejet ad naponta, de annak a zsírtartalma 6 és 16 % közötti, vagyis kivételesen nagy.

Mi történik most a természetben?

Február végén, március elején bukkan fel a dél felől érkező cigánycsuk.

A szintén frissen hazatért seregélyek a még nálunk időző fenyőrigó-csapatokkal együtt keresgélnek a legelőkön, és napközben is megfigyelhetjük a földeken egymást követő, ilyenkor néha a bambaságig szelíd, szerelmes mezei nyulakat.

Ha kedvez az időjárás, duzzadó rügyek ülnek ki az ágakra, az erdőszélen kivirágzik a som, a kiöntésekhez egymás után érkeznek a petézni készülő erdei és mocsári békák. Aki nyitott szemmel járja a természet ösvényeit, az elmondottakon kívül még nagyon sok apróbb-

nagyobb jelet jegyezhet fel, olyan jeleket, amelyek a gyors léptekkel közeledő tavasz képét vetítik elénk.

Tavaszi tözike

Tudod-e?

– A hóvirág szavunk görög eredetű, szó szerint tejvirágot jelent.

– A hóvirág nevében több nyelvben is szerepel a hó szó: pl. snowdrop (angol), Schneeglöckchen (német), perce-neige (francia), sniezyczka (lengyel), snödroppe (svéd), bucanave (olasz) stb.

– A hóvirágból kivonható galantamin egy természetes anyag, amely elősegíti az izmok elernyedését és az alvást.

– A hóvirág ritkán ugyan, de női keresztnevként is használatos.

– A hóvirág hagymája több alkaloidot tartalmaz, melyek gyógyszerek alapanyagai-ként használatosak.

– Bár jól bírja a mínusz fokokat, a hóvirág túl nagy hidegben hibernálja magát, vagyis ideiglenesen lelassítja, esetleg le is állítja az életfunkcióit.

– A Hagymás-hegységben (Székelyföld, Hargita megye északkeleti része, a mai Románia területén) található egy Hóvirág nevű cseppkőbarlang.

– Az ibolya leggyakrabban használt része nem más, mint ellenállhatatlan, édes illata. Virágjából olajat készítenek, mely a világ egyik legdrágább illóolaja.

– Az ibolya bizonyos lepke és pillangófajok lárvájának elengedhetetlen tápláléka.

– Az ibolya magjait hangyák hurcolják szét, amelyek a mag függelékét (hangyakalács) ragadják meg, majd hosszabb táv megtétele után elejtik a magot, s a hangyakalácsot „jutalmul” megeszik.

– A német költő, Goethe erdei sétáira mindig vitt a zsebében ibolyamagokat, amit aztán szétszórta, így hálálva meg a természetnek a sok szépséget.

– Német nyelvterületen az ötödik házassági évfordulót ibolya-lakodalomnak is hívják.

Verekedős Iván

Egyszer réges-régen, amikor még a Föld is visszafelé forgott, egy óriási sárkány megtámadott egy falut, elpusztította az összes embert, csak egyetlenegy öreg bácsikát hagyott életben.

– No, holnap veled is végzek, reggelire éppen elég lesz nekem – mondta a sárkány az öregembernek. Estére egy szegény legény vetődött be a faluba, betért az öregemberhez, és megkérte: adjon neki éjjeli szállást.

– Tán meguntad az életedet? – kérdi az öreg.

– Már miért untam volna meg? – válaszolja a legény. Az öregember elmondta neki, hogy egy sárkány felfalta a falu népét, csak őt hagyta meg holnap reggelire.

– Ne féljen semmit, öregapám, nem hagyom én, hogy a sárkány kendet is megegye! Megérkezik reggel a sárkány, látja, hogy ott van a fiú is.

– Ez már igen! – mondja elégedetten a sárkány. – Egyet hagytam, és kettőt találok.

– Vigyázz, meg ne fulladj, ha belém harapsz! – szól a fiú.

A sárkány végigmérte tányérszemével a szegény legényt.

– Miért, talán te erősebb vagy, mint én?

– Majd meglátjuk.

– Na, hadd lám, milyen erős vagy! Ide nézz... Ezzel a sárkány fogott egy követ, és úgy összemorzsolta tenyerében, hogy finom homok lett belőle.

– Hát még ez is valami? – mondja a fiú. – Úgy nyomd össze, hogy víz folyjon belőle. Azzal fogta magát, hozott a konyhából egy túrós zacskót, markába vette, megnyomta, és máris folyt belőle a savó.

– Így nyomd össze – mondta a fiú. – No, menjünk – mondta ekkor a sárkány. – Társamnak fogadlak. El is indultak.

– Hogy hívnak? – kérdi a sárkány.

– Verekedős Ivánnak – válaszolja a legény. A sárkány már félni kezdett tőle: „Még engem is megver” – gondolta magában. Elérkezett az ebédidő, ekkor így szól a sárkány:

– Eredj csak, öcsém, hozzál egy ökröt a csordából, ideje, hogy megebédeljünk. Elment a fiú, de nem bírt volna az még egy ökrörlábat sem elhozni. Végigjárta a sárkány ökröcsordáját, és egy csomóba kötötte az összes ökör farkát. Várt, várt rá a sárkány, aztán elvesztette türelmét, és elindult a fiú után.

– Hát te mit csinálsz, öcsém? – Gondoltam, miért hordjam neked egyenként ezeket az ökröket, inkább összekötöm őket, és elviszem egyszerre.

– Ejnye, már mit ki nem találsz – mondta a sárkány dühösen, azzal fogott egy ökröt, s lenyúzta a bőrét. Az ökröbört odanyújtotta a fiúnak.

– Eredj csak, merítsd teli vízzel ezt a bőrt. Elindult a fiú, majd megszakadt, alig bírta elhúzni a bőrt a kútig, ott aztán leengedte, de kiemelni már nem volt ereje. Fogta magát, faragott egy kis faásót, és nekilátott körülásni a kutat. Jön a sárkány nagy dühösen.

– Hát te mit csinálsz?

– Ki akarom ásni ezt az egész kutat, hogy elvigyem neked, legalább nem lesz vízre gondunk. „Az ördög vigyen el!” – mondja magában a sárkány. Igen megijedt a fiú erejétől. Telimerítette az ökröbört, és hazavitte egyedül.

– Eredj, öcsém – mondja Ivánnak –, tépjél ki az erdőben egy tölgyet, és hozd haza, hogy megfőzzük az ebédet.

– Mit fogok én egygel bajlódni! Mondanád, hogy hozzak vagy húszat, az még hagyján. – Aztán úgy tett, mint aki haragszik, nem szólt egy szót sem, és nem kelt fel a helyéről. A sárkány megfőzte az ebédet, leült enni, de a fiú továbbra is csak duzzogott, nem nyúlt az ételhez. Félt, hogy ha a sárkány meglátja, milyen keveset eszik, megtudja, hogy nincs is olyan félelmetes ereje.

lefele künt a kövekre, jól odanyomta magát, és a ruhájába dugott sok barátfüléből csurogni kezdett a lekvár. – Ezt tedd meg, akkor elhiszem, hogy erős vagy! A sárkány végképp megijedt Verekedős Ivántól, de még egy próbát akart tenni: – Próbáljuk ki, melyikünk fütytentyent nagyobb!

– Próbáljuk, nem bánom. Fütytentyent a sárkány akkorát, hogy a fák is meghajlottak belé. „No – gondolja Verekedős Iván –, most aztán mit tegyek?” Éppen egy vasdarab hevert előtte a földön. Észrevette Iván a vasdarabot, és így szólt a sárkányhoz: – Hunyd be jól a szemed, mert ha én fütytentyent egyet, kiugrik a helyéből. Behunyta a sárkány a szemét, Iván pedig jót húzott a sárkány homlokára a vasdarabbal, egész beleremegett a nagy szörnyeteg.

Móríc Izidó illusztrációja

Mikor már csak egy kevés maradt az ökrökből, leült, és egykettőre bekapta a maradékot. – Hát ez igen kevés volt – mondja, miután jóllakott. – Ha kevés – szól a sárkány –, akkor menjünk el most anyámhoz, főz ő nekünk finom barátfület.

– Nem bánom, menjünk – mondja a fiú, de magában ezt gondolja: „Na, most már végképp elveszem.” Nekiláttak az evésnek – vagy húsz hordó barátfület rakott eléjük a sárkány anyja. A sárkány csak tömte magába, a fiú pedig a kebelébe meg a nadrágjába dugdosta a sok barátfület. Telitölte a ruháját egész pattanásig. Mikor aztán jóllaktak, így szólt a sárkány: – Menjünk egy kicsit hemperegni a kövekre.

– Nem bánom, menjünk – mondja Iván. Hemperegni kezd a sárkány, csak úgy szikráznak belé a nagy vörös kövek.

– Még ez is valami? – mondja a fiú. – Úgy hemperegjél, hogy víz folyjon a kövekből. Ezzel

– Igazad volt, öcsém – mondja a sárkány –, valóban majd kiugrott a szemem! De most, már nem mert tovább Ivánnal együtt maradni, épített a fiúnak egy házat a domboldalon, hadd éljen ott magának, és megtanácskozta anyjával, hogyan szabadulhatnának meg ettől az erős fiútól.

– Égessük el – mondta a sárkány anyja. De a fiú kihallgatta beszélgetésüket, és éjszakára megbújt az erdőben. Amikor már leégett a ház, előjött, megállt az üszkök előtt, és kezdte lerázni magáról a pernyét, mintha csak most bújt volna elő a leégett ház alól. Látta ezt a sárkány.

– Hát te még élsz? – kérdi csodálkozva. – Élek, már hogyné élnék, csak az éjszaka úgy éreztem, mintha megcsípett volna egy bolha. „No – gondolja a sárkány –, jobb lesz ettől inkább elmene-külni!” Ezzel, uzsgyi, az anyjával együtt elrepült abból az országból, és többé vissza se tért.

(Ukrán népmese)

Göthe Salmander

Legendás állatok és megfigyelésük

(Részletek)

MÁGIAÜGYI MINISZTERIUM
ÁLTAL MEGHATÁROZOTT
OSZTÁLYOK

A Varázslényfelügyeleti Főosztály minden ismert bestiát, mágikus értelmes lényt és szellemet besorol egy öt kategóriából álló rendszerbe. A besorolás az adott faj tapasztalati úton megállapított veszélyességét hivatott tükrözni. Az osztályok a következők:

A Mágiaügyi Minisztérium által meghatározott (M. M.) osztályok: XXXXX – bizonyítottan varázslót ölt/ídomításra, szelídítésre alkalmatlan (vagyis Hagrid imádja – Ron megjegyzése)

XXXX – veszélyes/kezelése szaktudást igényel/csak magasan képzett varázsló tud bántani vele
XXX – képzett varázslóra nem veszélyes
XX – ártalmatlan/szelídíthető
X – unalmas

Egyes bestiák besorolása magyarázatra szorul. Ezekben az esetekben az indoklást lábjegyzet formájában közlöm.

FŐNIX

M. M. osztály: XXXX(A
főnix nem azért kapott XXXX besorolást, mert agresszív, hanem mert kevés varázslónak sikerült megszelídíteni)

A főnix fenségesen szép, hattyú nagyságú, karmazsinpiros madár. Hosszú arany farktollai, arany csőre és karma van. Egyiptom, India és Kína hegyormain fészkel. Igen magas kort érhet meg, mivel képes újra meg újra regenerálódni: mikor teste elöregszik, lángra lobbant, majd saját hamvaiból kismadárként

új életre kel. A főnixek szelíd lények, kizárólag gyógyfüveket esznek, ember vagy állat halálát még soha nem okozták. Akárcsak a diricawl (lásd fentebb!), a főnix is képes bármikor eltűnni és másutt felbukkanni. Éneke mágikus erővel bír: úgy tartják, bátorságot önt a tiszta szívűkbe, és rettegéssel tölti el a gonoszokat. A főnixkönny gyógyító hatású.

PADLÁSSZÖRNY

M. M. osztály: XX

A padlásszörny csúf, de nem különösebben veszélyes lény. Különösebben ijesztő, kissé nyálkás testű, és fogszabályzásra is szorulna. Általában varázslók birtokában lévő házak padlásán vagy a pajtában lakik, ahol összefogdossa és elfogyasztja a pókokat, molylepkéket.

Raff György Természethistóriája gyermeknek számára

(Részletek)

(Raff György – ma már nevezhetnénk így – biológiakönyve több mint 170 éves, ezért nyelve is különös. Hatodikban tanulod, hogy bizonyos betűket régebben másként írtak/olvastak, így ezekben a részletekben is felbukkan cz betű, amely egyszerűen c-ként olvasandó.)

Lajhár

(Faulthier, Ignavus tridactylus)

vagy Ai csakugyan egyet sem ösmérek a föld hátán. „De hát restebb az a murmutérnél és ostobább a szárnál.” Úgy van! Semmi sincs ostobát is tunyább a lajhárnál. A legkisebb állatka is őrizkedik a maga ellenségétől, igyekezik attul menekülni, és védi magát, de a lajhár mind ezt nem cselekszi. Ha bele hajítanak, utána nőnek, ha szúrják, tapodják is hányják vetik is, ő még-

sem oltalmazza magát, sem nem igyekszik megszabadulni.

Girafa

(Giraffe, Camelopardalis)

vagy tevepárducz egy nagy és különös állat. Afrika beljében Szerencsenországban lakik, s másutt sehol sem a világon: vörhenylőfejér, barna foltos szőre van, homlokán két kis szarva, hosszú nyaka, s még annál is hosszabb első lábai: minden évben egy fiat hoz a világra, s a mint hiszik, harmincz évig él.

Denevérek

(Fledermaus, Vespertilio)

Ezek másképp szárnyasegereknek is nevezetnek. A jó Isten, egy félig egér állatot teremtett, az elrepülni tud, s denevéreknek nevezetik. A denevérek hát repülnek, pedig se tollaik, se szárnyaik nincsenek, mint a madaraknak: hanem olyan közönséges szőrűek mint a többi egereknek.

Gyakran hallat panaszos hangokat, néha kisebb tárgyakat hajigál céltalanul, de alapjában véve jámbor, együgyű lény, legfeljebb rá morderül arra, aki elbotlik benne. A Varázslényfelügyeleti Főosztályon belül működő Padlásszörny Különítmény minden esetben eltávolítja a bestiákat a muglikézbe kerülő ingatlanokból, de a varázslók számára a padlásszörny jelenléte általában kedvelt társalgási téma, sőt, sok családban házi kedvencnek tekintik.

MAGYAR MENNYDÖRGŐSÁRKÁNY

A legveszedelmesebbnek (ez nem vicc) tartott sárkányfaj. Kimondottan óriásgyíkyszerű testét fekete pikkelyek borítják. Szeme sárga, szarvai és a farkából kiálló tüskék bronzvörösek. Kivételesen hosszú lángcsóvát tud fújni, akár 15 méterest is. Cementszürke tojásának héja rendkívül kemény. Áttöréséhez a kicsinyek kikelésükkor a farkukat használják, amelyen addigra kifejlődnek a tüskék. A magyar mennydörgősárkány kecskét, juhot és – ha teheti – embert eszik.

Könyvek varázsló/boszorkány és mugli állattartóknak

Egy fiktív, képzeletbeli állatot bemutató és egy nagyon is valós, de már-már viccesen archaikus (régies) nyelven megírt gyerekkönyvet ajánlok ezen a héten. Az első szépirodalom, a második tudományos szöveg. De vajon hogyan válik el a kettő? Leginkább a témaválasztásában, mert megfogalmazásában, szóhasználatában, tudományos igényében hasonlít a két könyv. Az irodalomba mind tárgyában, mind stílusában szinte minden belefér (igen, még káromkodást is papírra lehet vetni, ha az nem öncélú, hanem mondjuk egy szereplő jellemrajzának része). Amikor gyerekek számára ír egy szerző tudományos témában, akkor elképzel egy átlagos gyereket, megpróbálja kitalálni az igényeit, és annak megfelelő formába igyekszik önteni mondanivalóját. A maga korában ezért Raff György szövege sem volt olvashatatlan, hiszen ez a tipikus gyerekolvasó koronként máshogyan néz ki, beszél és gondolkodik, ezért a neki íródo tankönyv is más kell, hogy legyen. Érdekes lenne elbeszélgetni egy 19. századi fiúval és összevetetni a tankönyveit

a mai könyvekkel. Vajon melyikből tanulnánk szívesebben? Vagy tovább is mehetünk, és felidézhetjük a Nils Holgersson csodálatos utazása című regényt, amely földrajzknnyvnek készült, de végül világhírű gyerekkönyv lett belőle.

A Legendás állatok és megfigyelésük egy igen vékony könyv. Eredetileg a Harry Potter-univerzum kiterjesztéseként jött létre, hogy bevételből jótékonyági akciókat támogathassanak. Aztán, ahogyan ez lenni szokott, a producerek, a filmgyártók lecsaptak rá. És ahogyan ez szintén lenni szokott, valaki piszkosan sok pénzt keresett mindezzel. A kedvesen vicces, Ron bejegyzéseivel dekorált könyv mögött nem volt valódi nagyívű sztori, ezért aztán a belőle készült filmek is vérszegényre sikerültek, arról nem is beszélve, hogy az eredeti cél is elhomályosult. Ezek aztán egy sor erkölcsi és művészeti kérdést felvetnek, amelyeken talán érdemes lehet elgondolkodnunk nekünk is.

Herédi Károly büszke hollóhátas

Mikor szönik az esztendő?

Szönikévente egyszer – használjuk gyakran különböző szövegkörnyezetben. A legtöbbben meg vagyunk gyöződve arról, hogy a szönik nap február 29-e, holott ez koránt sincs így. Utánajártunk, valójában mikor szönik az esztendő.

A Gergely-naptárt 1587-ben vezették be. A kalendáriumban egy esztendő 365 napból áll, a csillagászati évek azonban minden évben ennél 6 órával hosszabbak. Ennek egyensúlyba hozásához négyévente egy plusznapi van szükség, így a február nem 28, hanem 29 napos minden negyedik esztendőben.

A legtöbbben úgy tudják, hogy február 29-e jelenti a szöniknapot, és szimbolizálja a szönikévet, valójában azonban **február 24-e** az, amit a rómaiaknak köszönhetünk. A rómaiak ugyanis a március előtti hatodik napot duplázták meg a szönikév miatt. Ők a napokat nem előre, hanem a következő hónapból levonva számolták vissza. Ez a mai naptár szerint február 23. napja, amelyet a szöniknap követett, tehát a 24-éből 25-e lett.

Szönikévben február 24-én a névnapok is kimaradnak, vagyis aznap senki nem ünnepli meg a neve napját. Aki viszont február 29-én született, annak ezen a napon – ami mégis csak négyévente jön el – igazán van mit ünnepelni. Boldog szülinapot kívánunk nekik!

A történelmi hagyományokon túl a február 24-i szöniknapnak semmilyen csillagászati jelentősége nincs. Lehetne az december 32-én, vagy január 0-n is. A Gergely-naptár szerint minden néggyel osztható esztendő szönikév, kivéve a 100-zal is oszthatókat, szönikévek viszont a 400-zal osztható évek, így minden 400 évre 97 szönikév jut. (kuruc.info)

Ami még látható az ókori csodák közül

Az ókori világ hét csodája közül az egyetlen, amely még látható, a gízai nagy piramis (Kheopsz-piramis). I.e. 2580 és i.e. 2530 között épült, körülbelül 2000 évvel Pitagorasz előtt. Elkészítéséhez igen sok matematikai ismeretre is szükség volt. Elképzelhető, hogy csomókkal 3, 4 és 5 részre osztott kötelet használtak derékszög előállítására. A piramis méretei lenyűgözőek. Alapélének hossza: 232,4 méter, magassága: 146,7 méter. (A mai méretek egy kicsit ettől eltérőek: kb. 230 és 137,5 méter.)

Drón a Tisza és a Duna találkozására felett

Sajnos való igaz, kevesen látták még a vajdaságiak közül is, hol ömlik a legmagyarabb folyó, a Tisza a Dunába. Pedig közel van hozzánk Zalánkemen, szerbül Slankamen, az a Duna-parti városka, melynek kikötőjéből kiváló rálátás nyílik a Tisza dunai torkolatára. **Ljasuk Dimitryt**, a Tisza-tavi felvételeiről híressé vált magyar-ukrán fotográfust annyira elragadtatta a látvány, hogy órákig nézte a két folyó találkozását. Nem csoda, valóban csodálatos látvány. Talán titeket is meggyőző ez a drónfelvétel.

Jobbról érkezik a Tisza

Menet közben tisztítja a levegőt

A Bluestar nevű brit buszos szolgáltató 2018 óta tesztelt Southampton utcáin egy olyan városi buszt, amely a városi levegőtisztításban is aktívan részt vesz. A jármű tetejére egy olyan szűrőt szereltek, amely másodpercenként egy köbméter levegőt szív be, kiszűri belőle az ultrafinom mikroszennyeződések, és hátrafelé már a tisztább levegőt engedi ki.

A próbaüzem alatt a busz 3,2 millió köbméter levegőt áramtatott át a szűrőn, és 65 gramm szennyeződést szedett össze. Ez önmagában egy város méretéhez képest nem sok, de ha minden buszra hasonló szűrőt szerelnének, annak már lényeges hatása lehetne. A megoldást további hat angliai régióra terjesztik ki.

A levegőszűrő kb. 10 százalékkal drágítja a busz árát, tehát nem jelent túl nagy kiadást, viszont a városi levegőt nem hogy szennyeznék, ellenkezőleg, tisztítaná.

Münchhausen bárón is túltett

Juan García Pujol, a gazdag képzelőerővel megáldott kettős ügynök

Kezelhetetlen, irányíthatatlan gyerek volt Juan García Pujol. A katalán származású jómódú család ezért hétévesen egy bentlakásos iskolába küldte, hátha ott tudnak valamit kezdeni vele. Négy év után egy másik iskolába iratkozott, amelyet azért hagyott ott, mert összekülönbözött egyik tanárával. Ezután vaskereskedésben dolgozott, majd baromfitenyésztő iskolába iratkozott. Ezt befejezte. Amikor besorozták katonának, a lovassághoz került, és itt jött rá, hogy a katonáskodást nem neki találták ki.

Az 1936-ban kitört spanyol polgárháború zűrzavarában a köztársaságiak oldalára került, majd több kitérő meg mellékvágányon futó történet után a nacionalistáknál kötött ki, de hamar megutálta fasiszta beállítottságukat. A polgárháború alatt vált végérvényesen fasisztaellenessé, de a kommunizmust sem szimpatizálta, ezért mind Németországgal, mind a Szovjetunióval tele lett a hócipője. Pujol találekonyására vall, hogy sikerült elkerülnie, hogy a polgárháború ideje alatt mindkét oldalnak harcolva bármelyik oldalról akár egyetlen golyót is rálőjön a másikra.

Aztán 1940 lett, Németország szinte játszva kebelezte be a kiszemelt országokat, és ekkor még csak Nagy-Britannia állt vele szemben. Pujol számára – aki ekkor már mélységesen humanista érzelmeket ápol – világos volt, melyik oldalon a helye. Felkínálta szolgálatait Nagy-Britanniának, a madridi brit nagykövetségen azonban nem fogadták. Harmadszorra se. Ezért úgy döntött, megpróbálja kipuhatolni a másik oldalt.

Mielőtt felajánlkozott volna a németeknek, tanulmányozta az ideológiájukat, és amikor felkészültnek érezte magát, jelentkezett a német követségen. Kezdetben a németek sem tartottak igényt szolgálataira, később azonban alkalmazták. Gyors kiképzést kapott, megtanulta a titkosírást, adtak neki láthatatlan tintát meg egy marék pénzt. Ezzel kellett Angliába mennie és kémeket beszervezni. Ekkor lépett színre Pujol ötletessége, képzelőereje, lódtításra való hajlama.

El sem utazott Angliába, hanem Lisszabonban, a szomszédos Portugália fővárosában kötött ki. Filmhíradók, újságcikkek, rádióadások, kézikönyvek alapján fogalmazta meg jelentéseit. Közben folyamatosan bővítette kémhálózatát, amelyben egyetlen ember sem volt. Anglia különböző városaiba odahazudott egy-két embert, fedőnévvel látta el őket, foglalkozást talált ki nekik, és akár egy regényíró, futószalagon gyártotta alakjait. Hogy német megbízói ne fogjanak gyanút amiatt, hogy az Angliáról szóló leveleket Portugáliában adták fel, Pujol megírta, Angliából körülményes levelet küldeni, ezért ügynöke – aki tengerész – Portugáliába csempészi őket, és ott adja postára. Elhitték neki.

A nem létező kémhálózat olyan jól működött, hogy az angol kémelhárítás figyelmét is felkeltette, hogy a németekhez rengeteg információ érkezik Angliából. Az angolok ekkor még nem tudták, milyen jellegű infókról van szó, a németek pedig örültek a jelentéseknek, még

Juan García Pujol az angoloktól kapott kitüntetéssel

ha morzsányi tényszerűségük ellenére teljesen használhatatlanok is voltak.

Amikor Amerika is belépett a háborúba, Pujol hozzájuk fordult. Ők azonnal rájöttek, mekkora jelentősége van Pujol addigi tevékenységének, és mennyire fontos lehet a jövőben. Majd közölték az angolokkal, megtalálták az embert, aki a kémhálózatot működteti.

Hamarosan átköltöztették Angliába, és műszakilag is felszerelték. De hogyan is festett Pujol addigi munkája? A következőképpen: kitalált egy hírt, amelyet állítólagos – valójában kitalált – ügynöke jelentett egy (nem létező) hadászati lag fontos eseménnyel kapcsolatban; ezt a hírt láthatatlan tintával beleírta egy korábban – kém, látható tintával – megírt levél sorai közé, és elküldte. Csakhogy a látható tintával írt levélnek is kellett némi értelmet tartalmaznia. Például nem írhatta: Este van, este van... / Ágyban, párnák közt... / Edward király, angol király. Léptet fákó lován... / Cserebogár, sárga cserebogár...

Korábban kézzel írt leveleket küldött, és egy meglehetősen ügyetlen írószerszámmal írta láthatatlan sorait. Az angolok írógépet adtak neki,

A nagyobb ágyú hiába várták az ellenséget Calaisnál

és toll meg tollszár segítségével bővülte a gépelt sorok közé a láthatatlant. Naponta nagyjából 2000 szóból álló üzeneteket küldött a lisszaboni német kapcsolatának. És ezt nemcsak megírni, hanem kis is kellett találni. Pujol szárnyaló képzelete azonban könnyen kitermelte a hamis infót. De jelentett ő valós dolgokat is. Egy nagyszabású brit támadásra utaló információt is továbbított, de ellendátálva (visszakelve) a levelet. A németek csak akkor kapták meg, amikor az angolok már lecsaptak, de minden úgy festett, mintha a posta hibája miatt késett volna a levél.

A sürgős üzenetküldés érdekében Pujol kitalált egy rádiószert is, aki szükség esetén leadhatott egy-egy fülest a németeknek. Amikor viszont a németek gyors választ kértek, az a rádiószert hirtelen elhalálozott. Aztán jött 1944, és a németek tudták, hogy a szövetségesek előbb-utóbb partraszállással próbálkoznak. Kérték az információkat Pujoltól, az pedig rendületlenül küldte őket. További ügynököket szervezett be (talált ki!), akik a szövetséges csapatok szigetországra érkezéséről, jelenlétéről, áthelyezéséről, állomásoztatásáról... tájékoztatták. De miről is volt valójában szó?

Minden, amit Pujol addig tett, csak játék volt ahhoz képest, ami következett. A normandiai partraszállás rendkívül veszélyes művelet volt, melyben hajók ezrei, katonák százazrei vettek részt. Ha a németek megneszelik, hol és mikor kerül rá sor, a partraszállókat visszavetik a tengerbe. Pujol jelentéseiben a partraszállás helyszínéül Calais térsége szerepelt. A csapatösszevonásokra meg egybekre vonatkozó napi húsz jelentése erre utalt. Idővel mintegy ötszáz Pujol-jelentés támasztotta alá ezt a feltevést. De! Szerepelt bennük, hogy a szövetségesek két partraszállást fognak végrehajtani, melyek közül az első figyelemelterelő. Célja, hogy a német tartalékerőket alkotó páncélos hadosztályokat elvonják a tényleges partraszállás helyétől. A jól összefabrikált sztorit, figyelembe véve a forrás megbízhatóságát, a németek bevették.

Amikor Normandiában megkezdődött a partraszállás, a németek meg voltak győződve, hogy ez csak kamu. Ezért nem indították el páncélos hadosztályait. A partraszállás azonban valós volt, és mire a németek észbe kaptak, a szövetségesek már megvetették lábukat a szárazföldre, kialakították a hídfőt, és mentek Párizs meg Berlin felé. Nem ilyen gyorsan, de ez lett a vége.

És Pujol pályafutása is véget ért. Csúcspontja az volt, hogy a D-apon, amikor több forgott kockán, mint korábban bármikor, ellenséges katonák százazrei várták a szövetséges támadást ott, ahol nem került rá sor. Később az angolok magas kitüntetésben részesítették Pujolt. A németek pedig az évek során 340 000 amerikai dollárt adtak a kitalált ügynökök megfizetésére. És – korábban – ők is kitüntették Pujolt.

Lányok és fiúk

Dél-koreai művészek, előadók globálisan is egyre nagyobb népszerűsége tesznek szert. Legutóbb arról írtunk, hogy az Oscar-gálán a legjobb film az Élősködők című dél-koreai alkotás lett, amely ezzel úgymond történelmet írt, először kapta meg ugyanis ezt a díjat nem angol nyelvű film, emellett más fontosabb kategóriákban is diadalmaskodott. Dél-koreai előadók zenei téren is óriási sikereket érnek el. 2012-ben Psy a Gangnam Style című dalával szinte szó szerint berobbant a köztudatba, és sorra döntötte meg a népszerűségi rekordokat. Akik jártasabbak dél-koreai zenei téren, némileg csodálkoztak is, hiszen Psy nem is tipikusan olyan előadó, aki jellemző lenne az ország pop világára, sokkal inkább a fiú- és lánycsapatok. Közülük leginkább a BTS emelkedett ki, amely az elmúlt években szintén számos rekordot állított fel, a napokban pedig megjelent a Map of the Soul: 7 című kompilációs lemeze. Az alábbiakban két másik K-pop csapatról szólnunk, most, februárban mindkettő új zenei kiadvánnyal jelentkezett.

A második középlemez

A Loona lányegyüttes 2016-ban alakult meg. A csapat valójában tizenkét tagot számlál. A kezdetekben minden tag egyenként mutatkozott be, külön dalokat, kislemezeket adtak ki a nevük alatt, amelyeket szóló zene-számok, duettek és triók jellemeztek. A csapatot ViVi, Yves, JinSoul, HaSeul, Kim Lip, Chuu, HeeJin, HyunJin, Go Won, Choerry, Olivia Hye és Yeojin alkotja. Az együttes valójában három alformációból tevődik össze, ezek a Loona 1/3, a Loona Odd Eye Circle és a Loona yyxy. Elsőként 2017 márciusában a Loona 1/3 adta ki a Love & Live című középlemezt, amely öt dalt tartalmazott, beleértve

a címadót is. A következő hónapban Love & Evil címen egy újabb középlemezzel jelentkeztek, ami valójában a Love & Live újramezert változata, néhány új dallal kiegészítve. 2017 szeptemberében a Loona Odd Eye Circle jelentkezett a Mix & Match középlemezzel, hasonlóképpen, mint a Loona 1/3 öt dallal, és a következő hónapban szintén ennek újramezert változata jelent meg, új dalokkal. A Loona yyxy középlemeze, a Beauty & the Beat, 2018 májusában jelent meg. A teljes Loona debütáló középlemeze [+ +] címmel végül is 2018 augusztusában látott napvilágot, ennek újramezert, bővített változata [X X] címmel pedig tavaly februárban, és nagy sikerre tett szert. A Loona idén, február ötödikén, [#] címmel adta ki a második középlemezét, ezúttal HaSeul nélkül, aki egészségügyi problémák miatt egy időre visszavonult. A lányok mindeddig

nem jelentettek meg teljes stúdióalbumot, de a rajongók már azt is nagyon várják.

Az első angol nyelvű album

A Monsta X fiúcsapat 2015-ben alakult meg a No.Mercy című ún. túlélős valóságshow eredményeképp. Az év májusában Trespass címmel kiadták első középlemezüket, amely hét dalt tartalmazott, beleértve a címadót is, szeptemberben pedig a második középlemezük, a Rush jelent meg, további hat zeneszámmal. A következő évben a The Clan trilógiával jelentkeztek, ennek első középlemeze, a The Clan Pt. 1 Lost májusban jelent meg, a második, a The Clan Pt. 2 Guilty októberben, a harmadik, a tíz dalt tartalmazó The Clan Pt. 2.5: The Final Chapter pedig 2017 márciusában, és ez lett egyben az együttes első hivatalos stúdiólemeze. Ezután egy újabb folytatásos zenei kiadvánnyal jelentkeztek, a második koreai lemezüket Take.1 Are You There? címmel 2018. októberben adták ki, folytatásaként, harmadik albumukként pedig egy évvel ezelőtt a Take.2 We Are Here-t, ezen a Play It Cool című daluk kapcsán Steve Aokival működtek együtt. Szintén tavaly, októberben, a Follow: Find You című középlemezüket is kiadták, időközben Japán felé is nyitottak, ott 2018-ban a Piece lemezt mutatták be, tavaly pedig a Phenomenont. Most februárban ismét egy újdonsággal rukkoltak ki. Valentin-napon, szeretettel a rajongóknak, All About Luv címmel az első angol nyelvű albumukat jelentették meg. A lemezen hallható a Who Do U Love? című dal is, amelyet French Montana közreműködésével hoztak létre, és will.i.am is készített belőle egy változatot. Az együttest Shownu, Minhyuk, Kihyun, Hyungwon, Joohoney és I.M alkotja. A csapat tagja volt Wonho is, ő tavaly ősszel kilépett.

Összeállította: Lukács Melinda

Új sorozat, a régiből kiindulva

Az *Amazing Stories* eredetileg 1985 és 1987 között volt látható. A sorozat elképesztő, fantasztikus, vicces, furcsa, félelmetes és időnként szomorú történeteket mesélt el, elsősorban a sci-fi műfajában. Az eredeti széria egyik ötletgazdája Steven Spielberg volt. A sorozat a napokban újraéled, munkálataiban Steven Spielberg végrehajtó producereként veszi ki részét. Az új sorozat öt epizódból áll és ezekben ismert színészek is megjelennek, például Austin Stowell, akit a *Kémek hídjában* láthattunk, Edward Burns, aki a *Ryan közlegény* megmentésében is remekelt, az *Ő* az igazi című filmben pedig nemcsak szerepelt, ő volt a rendezője, a forgatókönyvírója és a producere is. Említhetjük Dylan O'Brien is, aki az *Útvesztőben* és a *Teen Wolf* – Farkasbőrben sorozatban is játszott, sokan viszont a *Dynoman and the Volt* című részt várják legjobban, ebben ugyanis az ősszel elhunyt Robert Forster is megjelenik. Robert Forster rengeteg sorozatban játszott, de láthattuk Quentin Tarantino *Jackie Brown* című filmjében is. Egyik utolsó szerepében nagypapát játszik, aki unokájával együtt rájön, hogy szuperképességre tett szert egy képregény hátoldalán látott hirdetés útján rendelt gyűrűnek köszönhetően.

Ismét együtt forgatnak

Martin Scorsese a világ egyik legnagyobb rendezője annak ellenére is, hogy a legutóbb készített, az *Ír* című filmjét több jelentős díjra jelölték, de ezeket nem kapta meg. A rendező nem szomorkodik, elhatározta, hogy újabb filmet készít, ezúttal egy westernt. Ez lesz Scorsese első westernfilmje, és a *Killers of The Flower Moon* címet kapta. A film az azonos című regény feldolgozásaként az 1920-as évek Amerikájába repíti majd a nézőket: egy indián törzs egy értéktelennek tűnő földet kap, ahol azután mégis olajra bukkannak. Scorsese szeret azokkal dolgozni, akiket már jól ismer és akikkel jó barátságot ápol. Ez ezúttal sem lesz másképp, minden bizonnyal két nagy kedvencével készíti a filmet: Robert De Niróval és Leonardo Di Caprióval. Mindketten Scorsese számos alkotásában szerepeltek már.

A titkos kert

Tavasza érkezik *A titkos kert* című film. Az alkotás rendezője Marc Munden, egyik főszereplője pedig Colin Firth. A film Frances Eliza Hodgson Burnett 1911-ben kiadott azonos című regényén alapszik. A története szerint a tízéves Mary Lennox jómódú brit családban nevelkedik Indiában. Szülei nem sokat törődnek vele, a szolgák az elkényeztetett kislány minden kívánságát lesik, azonban egy váratlan tragédia gyökeresen felforgatja Mary életét. Miután a birtokot sújtó kolerajárvány miatt árván marad, vissza kell térnie szülőházájába, Angliába, ahol a bácsikája, Archibald Craven veszi magához. A titkokat rejtő yorkshire-i birtokon Mary megismerkedik unokatestvérével, a gerincproblémákkal küzdő, gyenge lábai miatt a napjai nagy részét tolószékekben töltő Colinnal, akivel a birtokot járva egy varázslatos kertet fedeznek fel, mely hatalmas változást hoz mindkettőjük életébe. Colin állapota rohamosan javulni kezd, de ez csak a kezdet a mágikus események hosszú sorában.

Még több titok

Habár a cannes-i filmfesztiválon már bemutatták, hivatalosan idén tavasszal jelenik meg a *Vivarium* című sci-fi thriller. A film rendezője Lorcan Finnegan, a főszereplői pedig Jesse Eisenberg, akit egyebek

közt a *Közösségi háló* és a *Zombieland: A második lövés* című filmekben is láthattunk, valamint Imogen Poots, aki szintén több sikeres filmben játszott. A két színész ezúttal egy házaspárt alakít, amely otthont keres a közös életükhöz. A Yonder nevű helyre tartanak egy fura ingatlanügynökkel. A labirintushoz hasonlatos lakópark azonban vészjósló kisugárással bír, teljesen néptelen, és minden háza tökéletesen egyforma. Miután a pár úgy dönt, hogy inkább elhúzik onnan, rémülten fedezi fel, hogy egy helyben körözik. A pár képtelen elmenni, így beköltözik az egyik házba, és hamarosan egy gyerek is hozzájuk kerül.

Jelige: Hálózati Ragasztó
Kedves Bizi!

Régóta gondolkozok, írjak-e, de eljött az ideje. Nyolcadikos fiú vagyok. Mindjárt Valentin-nap, és nekem tetszett egy lány. Verset is írtam, meg virágot is nyomattam, amit a levél mellé tettem volna, és gondoltam, meg is lepem valamivel, de ma az egyik barátja odajött hozzám, és a tipikus üzenetet adta át: Cuki és jó srác vagy, de legyünk csak barátok, jó! Már hányszor hallottam én ezt! Szerintem az lehet a baj, hogy selypes vagyok, és nem tudom kimondani a R betűt. A segítséget kérem, hisz a szívemnek ez volt a végpont.

Válasz:

Kedves Hálózati Ragasztó!

Sajnos a Valentin-napi határidőből már kifutottunk, de biztos vagyok benne, hogy nem tántorítottak el, és Valentin-napra mégis eljuttattad a szimpátiádnak, amit készítetted neki. Mivelhogy a Valentin-naphoz tartozik az is, hogy nem kell föltétlenül aláírni az ajándékkártyát, lehet az aláírás csak egy „Valentin”. Ha mást nem, legalább egy kicsit felcsigáztad az érdeklődését. Kíváncsiavá tetted, hogy ki is az a srác! Ki tudja, lehet, hogy a vers eléri a hatását. Ami a selypességedet illeti, jó lenne, ha logopédushoz tudnál fordulni segítségért, mert ő az a szakember, akik a beszéddel foglalkozik. Biztos vagyok benne, hogy aránylag gyorsan kiküszöbölnéd, de legalábbis csökkenne a selypességed. Beszélj a szüleiddel vagy az iskolában dolgozó pedagógussal, pszichológussal, kérdezd meg, hol dolgozik a környéketeken logopédus.

Ha nincs a közelebben szakember, az interneten is találsz biztosan beszédgyakorlatokat, amivel segíthetsz önmagadnak. Csak akarnod kell! Te pedig most már biztosan akarod, hisz a „szívédnek ez volt a végpont”.

Jelige: Mobilmánia
Kedves Bizalmas sorok!

Nyelcadikos vagyok, és nemrégén elkezdtem járni egy fiúval. Már az első randikon nagyot csalódtam benne! Egész idő alatt a kezében volt az okostelefonja, és megállás nélkül üzenetezett, közben még valamelyik barátjával beszélgetett is. Amikor megkérdeztem, hogy ki volt, lerázott, hogy „lényegtelen”. Azóta még kétszer találkoztunk, de a telefon akkor is ott volt a kezében, velem beszélgetett a legkevésbé. Felmerült bennem a kérdés, hogy tényleg tetszek-e én ennek a fiúnak, vagy csak egy újabb trófea vagyok számára?

Válasz:

Sajnálom, hogy rossz tapasztalattal tértél haza az első randiról, aminek valójában sokkal, de sokkal romantikusabbnak kellene lennie, nemcsak a képzeletünkben, hanem a valóságban is. Ez az az alkalom, amikor egymásra figyelnek azok, akik között vonzalom jelentkezett, ez az az idő, amikor maximálisan egymásra figyelnek a párok, és ebben az ismerkedési időszakban a szerelmi kémia vagy tovább erősödik, vagy éppen felhígul, és teljesen elpárolog.

Először is fogadd el, hogy ez a fiú valójában mobilfüggő. És ezzel nincs egyedül, hisz lépten-nyomon találkozunk az utcán, pizzériában, kávézóban, de otthon is az ebédlőasztalnál okostelefonnal bibelődő emberekkel, gyerekekkel, sőt kisbabákkal is. A randikon, például a pizzériában, az egymással szemben ülő párok ahelyett, hogy egymás szemébe néznének és beszélgetnének, a mobiltelefonjukkal vannak elfoglalva, arra összpontosítanak, olykor megmosolyogva az érkező üzenetet vagy Facebook-posztot. Nagyon is igazad van abban, hogy elváród, hogy a fiú a találkán, amikor együtt vagytok, veled foglalkozzon. A szimpátiádnak, aki vonzódik hozzád, a szemedbe kellene néznie, rólad kellene áradoznia. Fontos hívás esetében még elfogadható a mobil használata, de utána, amikor már elintézte az ügyet, el kellene tennie a telefont, és rád figyelnie. Máskülönben nagy a baj nála, mert nem tudja felállítani a fontossági sorrendet. És ez mindkét nemre vonatkozik. Ha megelégszel azzal, hogy a fiú a figyelmednek több mint felét a mobiljára fordítja és nem rád, akkor járjál továbbra is vele. Mivel nem így van, mert már a legelején zavar a mobilozása, akkor pontot kell tenni a történetre. Addig meg se állj, amíg olyan fiúra nem akadsz, aki a teljes figyelmednek szenteli. Mindenesetre, beszéljétek meg a mobilozási szabályokat arra az időre, amikor együtt vagytok. Már a legelején fektessétek le a szabályt, hogy amikor együtt vagytok, nem ve-

szitek elő az okostelefonokat. Ha pedig kiderül, hogy a szimpátiád nem bír élni a mobilja nélkül, rosszul van, ha nélkülöznie kell, vagy szorong, ha nincs térerő a telefonja működéséhez, akkor vedd tudomásul, hogy nomofóbiás (nomofóbia = félelem a mobiltelefontól való megfosztottságtól, a mobilkapcsolat hiányától).

Ha pedig ez téged zavar, tudod, mit kell tenned.

Jelige: Rózsa
Kedves Bizi!

A problémám mind nagyobb és nagyobb! Van egy barátnőm, aki, amikor csak teheti, ellenem dolgozik. Ezt úgy teszi, hogy segít egy csajnak, hogy lecsapja a fiúmat. A csaj nyíltan csinál mindent, úgy, hogy hányingerem van tőle! Ráhajt a fiúmról, pl. mintha hülyéskednének, rácsap a fenekére, a fiúm meg rácsap az övére. A „barátnőm” és a csaj állandóan ott forognak körülöttem. Ilyenkor rém dühös vagyok, nekik-mennék, hogy megpofozzam őket. Nem tudom, mit tegyek?! Beszélgessek el a „barátnőmmel”? Vagy szakítsak a fiúmmal? Tudom, hogy a „barátnőm” szemtelenek, és amikor arra gondolok, hogy a fiúmmal szakítok, nagyon elszomorodok, másra sem tudok gondolni, csak rá. Tudom, hogy szeret, és azt is tudom, hogy a csaj ocsmányságokat mesél rólam. És ez még nem volt neki elég, tegnap rólam szóló feliratok jelentek meg a falon. Úgy érzem, mintha háborúban lennék!

Adjál tanácsot, mit tegyek!

Válasz:

A helyzeted rossz, de változtathatsz rajta. Provokálnak, mit tehetsz? Először is ne vedd fel az odadobott kesztyűt. Akármennyire is nehezedre esik, ne válaszolj, akkor sem, ha az örületbe kergetnek. Azért csinálják, hogy kihozzanak a sodrodból, hogy fájdalmat okozzanak neked. Ha látják, hogy nem úgy reagálsz, ahogyan elvárták volna, ezzel te kergeted örületbe őket. Nem kellene belemenned ebbe a háborúba, de tenned kell valamit. Először is a fiúddal beszéljétek meg az egész dologról. Biztos, hogy neki jólesik a lányok rajongása és a hülyéskedés. Biztos az is, hogy rólad, arról, hogy te hogyan érezheted magadat ebben a helyzetben, nem is gondolkodott. Ezért mondd el neki, hogy a viselkedésük téged zavar, hogy nem esik jól. Az lenne a jó, ha melléd állna, és nem venné a lapot, amikor a lányok ezt akarják. A lányokkal, főleg a „barátnőddel” is váltanod kellene egy-két szót. De tudnod kell, hogy nem mindenkit nevezhetünk „BARÁTNAK”, és különbséget teszünk a barátok között is. Mond meg neki is, hogy egy jó barátnő nem viselkedik úgy, mint ő. Mondd el neki is, hogy mi az, ami nem elfogadható számodra a viselkedésében. Ha tényleg a barátnőd, és nem csak egy osztálytárs, megszívleli azt, amit mondasz neki. Legyél bátor, és mindenkinek mutasd meg, hogy veled nem lehet csak úgy szórakozni. Ha a fiú nem változtatja meg a viselkedését, akkor tudni fogod, hányadán is állsz vele, és azt is, hogy egy ilyen fiú nem méltó hozzád, de az ilyen „barátnőre” sincs szükség.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Megbántottak, vagy megbántottál valakit?

A barátságban és a szerelemben is vannak hullámhegyek és -völgyek. Örök barátnők is tudnak olykor kicsit összekapni, előfordulhat, hogy meggondolatlanul fejezzük ki magunkat, vagy dühünkben pont azt bántjuk meg, aki a legkevésbé szolgált rá. Hogyan nyerjük el bocsánatát?

Ha megbántottak, szólj!

Amikor megbántunk valakit, az a személy azonnal szeretné hallani a bocsánatkérést. Megsértettek érzéseit, személyét, és ha elmarad a bocsánatkérés, akkor a megbántott félben csak gyülemlik a harag. Ezért ha megbántottak minket, fontos, hogy ezt azonnal kifejezzük: „rosszul esett”. Lehet, hogy a barátod nincs is tisztában azzal, hogy megsértett, ezért jobb szólni, mint napokig, hetekig cipelni a terhet arra gondolva, „hátha észreveszi”.

A megsértettek könnyen belecsúszhatnak ilyenkor a passzív-agresszív csapdájába. Azaz: „te megbántottál engem, nem kértél bocsánatot, akkor nem szólok hozzád” és azt várják, hogy a bántó személy egy nap valahogy vilámcsapásszerűen feleszméljen, hogy valami rosszat tett. Az esetek többségében ez így nem működik. Általában kérdezősködni kezd, hogy mi a baj, majd ha a passzív agresszív fél kinyögi, akkor tudatosan benne, és bocsánatot kér. Viszont jön a csalódás, hogy nem magától jött rá... Sajnos nem várhatjuk el senkitől, hogy magától rájöjjön, a gondolatolvasás még csak

a sci-fi világában létezik. Tehát ha megbántottak, szólj azonnal vagy minél hamarabb, mert az illető lehet, nem is figyelt fel rá, és te jársz rosszabbul, ha napokig fortogsz magadban.

Mit mondjunk, hogyan mondjuk?

Legelőször be kell azt látnunk, hogy hibáztunk. Ez igen nehéz, az önértékelésünknek el kell viselnie, hogy nem vagyunk tökéletesek és meggondolatlanok voltunk.

Vállald a felelősséget, „hibáztam”. Mindig egyes szám első személyben beszélünk, azaz „sajnálom, tévedtem.” Itt nincs helye a DE szócskának. Fontos, hogy a bocsánatkérés

őszinte legyen. Ha nem gondoljuk komolyan, akkor inkább ne is kezdjük neki, testünk minden rezdülése elárulja azt, hogy őszinte-e a bűntudatunk.

Adjunk teret a másik érzéseinek, neki nagyon jól fog esni, ha például megjegyezzük, „látom, hogy mennyire megbántottalak”.

Azzal, hogy kimondtad, hogy „sajnálom”, még nem olyan biztos, hogy a másik el is fogadta a bocsánatkérést. Erdemes bevonni, megtudni: „megbocsátasz?”

Mindekinek joga van jóvátenni a hibáit, kérdezd meg tőle, hogy ez hogyan lehetséges. A kapcsolat helyreállításért dolgoznunk kell.

Őszinte barátság

Mély barátság, mély kapcsolat esetén feltétel nélküli elfogadásról beszélhetünk. A feltétel nélküliség azt jelenti, hogy nem számít, hogy a másik most mit tesz vagy mond, pontosan tudjuk a korábbi tapasztalatainkból, hogy a bajban lehet számítani rá, igaz barát. Ilyen kapcsolatokban sokkal könnyebb a megbocsátás is. Ha jelen van az őszinteség, sokkal könnyebb azt mondani, „hogy ezt nem kellett volna mondanom, fáj”. És ha nincsenek tabuk, akkor azonnal ki is lehet tárgyalni pontról pontra, hogy ki mit értett a mondatok alatt. Ugyanis nagyon könnyen előfordulhat, hogy nem sértésnek szánta az illető, csak egy totális félreértés történt.

Börcsök Gyöngyi pszichológus
(Kamasz-panasz)

Mitől leszel népszerűbb az iskolában?

Ne szorulj háttérbe, sokkal több van benned, mint sejtened! Mindenki van remek adottságai, amiket nem szabad elrejtetni a világ előtt.

Művészetek

Énekelni, táncolni, rajzolni és az összes hasonló művészeti ág valamelyikét művelni menő dolog. Persze arra figyelj oda, hogy csak olyan produkcióval állj elő, amit tényleg alaposan kidolgoztál. Tulajdonképpen minden az emberi érzelmek kiváltásáról szól, és a művészet eszközeivel azt tudod elérni, hogy ezek az érzelmek pozitívak legyenek.

Kezdeményezés

Nem mindig elég csak abban részt venni, ami már van, hanem érdemes kiagyalnod olyan programokat, amikre más nem gondolt. Csak képzelj el, hogy milyen népszerűségnek örvendenél, ha kitalálnál egy olyan egynapos kirándulást, kiállítás-látogatást, egyéb érdekességet, amire a tanárod is rábólintana, és így aznap nem kellene a padban ülni. Ám ha csak simán összefogsz egy kis csapatot, hogy suli után elmenjetelek cukrászdába, már azzal

is hatalmas népszerűsége tehetsz szert. A lényeg, hogy érezze mindenki, hogy teszel értük, és ez meghálálja magát.

Sport

A kiemelkedő sportteljesítményekkel is igen nagy tiszteletet vívhatasz ki magadnak, hiszen ki ne értékelné, hogy az iskolája hírnevét valaki éremmel öregbítette. És ez egyben misszió is, hiszen lehet, hogy a sikereiden felbuzdulva többen is kedvet kapnak a testmozgáshoz, amivel a köz egészséget is jelentősen elősegíted.

Bizalom

A bölcs szerepe egy közösségben nagyon előkelő rang. Ez persze nem azt jelenti, hogy öregnek kell lenned ősz szakállal, csupán azt, hogy a véleményedet mindig megfelelően alátámasztva, érzelmi helyett értelmi alapon prezentárod. Ez hatalmas intelligenciára vall, és ráadásul minél többen kérik ki a véleményedet bizonyos témákban, annál biztosabb lehetsz benne, hogy népszerű vagy a köreikben. Adnak a szavadra, és bíznak az értékítéletedben.

Egyéniség

Általában a nagyon népszerű emberek egy kicsit kilógnak a sorból azzal, hogy van bennük valami, ami a környezetükben lévő emberekben nincs meg. Lehet ez sajátos öltözködési stílustól kezdve sajátos vicces humor, de akár egy szokatlanul bájos kisugárzás is. A lényeg, hogy valami egyéni legyen, ami csak őt jellemzi, és mást nem. Persze csak óvatosan ezzel, hiszen ha valaki nem a természetéből fakadóan erőltet magára valami egyéninek látszani akaró tulajdonságot vagy épp öltözködési stílust, azt nagyon hamar észreveszik az emberek, és a hiteltelensége miatt éppen a népszerűtlenségbe taszítják.

A palócok földjén

A magyar ajkúak egy sajátos vidékére „látogatunk el” ezúttal, méghozzá a palócokhoz. Halottatok-e már a palócokról? Talán nem került el a figyelmeteket ez a szó a bácskertesiek/kupuszinaik esetében, hiszen ők büszkén vállalják palóc származásukat.

Csizmadia Anna népdalénekes, aki 2012-ben megnyerte a Fölszállott a páva tehetségkutatót, épp ebből a faluból származik, egy olyan családból és közösségből, ahol nagyon is sokat adnak a néphagyományok ápolására. Anna ősei is a vajdasági palócokhoz hasonlóan valahonnan a magyarlakta vidékek északi részéből, és Felvidékről érkeztek. Ez a terület Budapeستől északra van Magyarországon és Szlovákiában. Az igazság az, hogy a népcsoport lakhelyének pontos földrajzi határai nem ismertek. Abban azonban sokan egyetértenek, hogy a Mátra és a Bükk hegységtől északra laknak.

A nagy palóc: Mikszáth Kálmán író

Származásukat illetően is sok a talány. Egyesek szerint 1100–1200 körül, a tatárok előtt érkeztek a Kárpát-medencébe, mások szerint török eredetű nép, ismét mások szerint szláv eredetűek. Nyelvük mellett a palócok egyik legjellemzőbb kulturális ismertetőjegye a népviselet. Ezek között is legismertebb talán a hollókói.

Nyelvjárás és köznyelv

A magyar nyelvjárásokról többet megtudhatsz a tajnyelv.hu honlapon, sőt ugyanott meg is hallgathatod a különféle ízes nyelvjárásokat. Ritkán hallhatunk nyelvjárásban beszélő embereket, hisz a rádióban, tévében, de még az iskolában is túlnyomórészt az elfogadott köznyelvet használjuk. Otthon, az utcákon, ismerőseitek között azonban megfigyelhetitek, hogy sokan más-ként beszélnek.

Palóc viselet

Nagyon híres a palóc szöttek is, így nevezik a házilag szőtt kender-, pamutos vagy félpamutos kötényeket, alsóneműt, tarisznát, törülközőt. A palócok nyelvjárásában két a hang van, egyes helyeken a ly-t lj-nek ejtik (‘gőlját’ ejtenek gőja helyett, amit természetesen gőlyának írunk), néhol a hasonulást is „elfelejtik”, és nem azt mondják, hogy kézzel, hanem kézzel. A palócok szálásterülete a magyarországi és szlovákiai Hont, Nógrád, Heves, Borsod, Gömör történeti megyékre terjed ki, ahol mintegy félszáz településen élnek. Legnagyobb városaik: Rimaszombat, Tornalja, Fülek, Balassagyarmat, Eger, Miskolc, Gyöngyös, Salgótarján, Szécsény.

Sajátos ősi elnevezésük a „had”, amely az egy közösségben lakó mindazon palócok elnevezése, akik egy vezetéknévet viselnek, ha mindjárt kü-

lönálló családokat képeznek is. A palócok fontos foglalkozási ága volt a méhészet, a pálinka- és lekvárfőzés, valamint az aszalás, és a rekesztő-emelőháló halászat. Félvad sertéseiket ridegen tartották és makkoltatták, az igavonásra még a 20. század elején is ökröket használtak.

A palócok tudatában ott élnek az ősi hitvilági alakok, hiedelmek, babonás képzetek, a „garabonciás gyiák”, a „tüzes emberek”, a „bolygótüzek”, a „nyavalya” és a „tudalmas halottlító asszony”. Több helyen ma is tartják az ördög-lagzi, a mátkatál, a kiszehordás, a villőzés, a májfaállítás, a Luca-nap, a betlehemezés és a karácsonyi vesszőhordás szokását. Ezekben a népszokásokban az ősi belső-ázsiai hitvilág maradványai a kereszténységgel keverednek.

Összeállította: N-a

Hollókő

Nem tévedünk, ha azt mondjuk, Magyarország legismertebb faluja Hollókő, hiszen ez az egyetlen magyar község, amely része a világörökségnek. Az UNESCO Világörökségi Bizottsága 1987-ben Budapest mellett elsőként vette fel a listára, a XVII–XVIII. századi hagyományos építészeti megőrzésével nyerve el méltó helyét a többi műemlék között. Külön vonzerőt jelent, hogy Hollókő mindmáig lakott, élő település.

Hollókő egy valószínűleg falumúzeum, a lakosok úgy élik életüket, hogy azt közben a turisták megcsodálják

Citromos tippek

Limonádé, citromkarika, citromos tea. Ezzel kimerítettük volna a citrom felhasználási módjainak tárházát? Vagy talán vannak még rejtett, kihasználatlan tartalékai? Mégis: mennyi mindenre jó egy citrom? Van, akinek már a citrom nevének említésére eltorzul az arca. Pedig nem arra szólítunk fel, hogy egyél sok citromot, bár kétségkívül rengeteg benne a C-vitamin, baktériumölő hatású, valamint antioxidánsnak is kiváló. Inkább arra helyeznénk a hangsúlyt, hogy bemutassuk: kellemes illata és természetes savtartalma miatt milyen sok lehetőség rejlik benne. A citrom akkor jó, ha a méretéhez képest nehéz (vagyis belül lédús), héja sima, olajos. Felvágás előtt hengeresd meg a kezeid között, úgy több levét ad.

Hangyák réme

Csavarj citromot oda, ahol a hangyák masírozni szoktak, és várd a riasztó hatást!

Légfrissítő

Keverj össze fele-fele arányban citromlevet és vizet, és használd ezt a porlasztós légfrissítőben – kellemes illatot áraszt.

Hajapoló

Egy kis citromlevet keverj össze meleg vízzel, tedd a hajadra, majd pár perc után mosd le! Vigyázz vele, ha érzékeny a fejbőröd!

Vágások, csípések

Kisebb sebekre a vérzés elállítása és a seb fertőtlenítése céljából cseppenthetsz egy kis citromlevet (rövid ideig csípni fog). A mérges szömörce és darázscsípés okozta kellemetlen érzést is enyhítheti.

Illatosító

Hal, fokhagyma vagy más kellemetlen szagok semlegesítésére töröld át a kezeidet citromlével!

Újkrumpli és meggy ellen

Ezek tipikusan beszínezik az ujjaid, amikor krumplit tisztítasz vagy meggyet magozol, és leghatásosabban a citromlé veszi el a színt – csak dörzsöld be vele a kezéd!

Univerzális tisztító

Fele-fele arányú víz-citromlé keveréket tegyél egy permetezőbe, és használd a fürdő és konyha vegyszermentes tisztítására.

Zsír és vízkő ellen

A sima citromlé oldja mindkettőt.

Vágódeszkára

Csavarj rá citromlevet, és hagyd állni éjszákára – a bacik garantáltan „kifekszenek” tőle!

Bútorápolás

Két rész olívaolaj és egy rész citromlé keverékével töröld át a bútorokat!

Ezért érdemes mindennap teázni

Jobban védhetnénk az egészségünket, ha több teát fogyasztanánk, mivel ennek az italnak számos kedvező hatása van. A rendszeres teaivás ráadásul hozzájárulhat a napi folyadékszükséglet fedezéséhez is.

Milyen teát szeretünk?

Az utóbbi években érdekes trend bontakozott ki a teafogyasztásban, a hagyományos fekete teáktól elfordultunk, és a herba-, valamint a valódi gyümölcs tea lett a favorit. Ez utóbbi adja mára a fogyasztás döntő részét, miközben zöld tea csak mintegy 10 százalékban fordul elő csészéinkben, a tradicionális teafajták aránya pedig az egyötöd alá csökkent. Némileg ellensúlyozza ezt a hűtött, jeges teák nyári fogyasztása, ezekből ugyanis több mint tízliternyi kortyolunk el évente fejenként.

Miért jó teát inni?

Évtizedek óta kutatások tárgya a tea számos jótékony, vagy egyelőre még csak annak vélt hatása. A rákos betegségeket megelőző hatását említik leggyakrabban. A hatás főleg a zöld tea fogyasztásakor volt kifejezett, de a fekete teák esetén is megfigyelték. Sokkal több embert érinthet azonban az, hogy a tea bizonyítottan védő hatással van a fogakra, ha cukor nélkül fogyasztják. Teaivás után csökken a szánkban a baktériumok száma, így azok kevésbé tudnak plakkot képezni, és csökken a nyálban lévő amiláz enzim aktivitása is, amely a szénhidrátokat egyszerű, de fogkárosító cukrokká bontja a szánkban. Mindemellett érdemes még a védőhatások közé sorolni a teák magas fluor- és mangántartalmát is.

Finom italok hideg napokra

A hideg különleges vérpezsdítő és vitamindús italokat kíván meg. Próbáld ki ezt a két különleges italreceptet!

Meleg almaital

Ez az ital felmelegíti a hideg napokon. A gyömbér és fahéj serkenti a vérkeringést, és hőt termel a szervezetben, így egész nap melegen tart. Hozzávalók: 2 alma (friss, savanykás), fél hüvelykujnyi friss gyömbér, 1 banán, 3 datolya beáztatva és kimagozva, fahéj, fél csésze tej Facsard ki az alma és a gyömbér levét, majd mixeld hozzá a többi hozzávaló! A keveréket forrald fel, és tálald! Ha tetszik, citromlevet is csöpögtethetsz hozzá.

Ananászos almalé

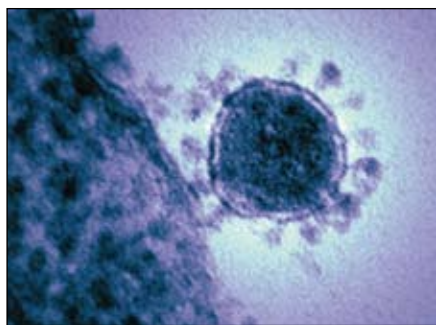
Gazdag vitaminokban, segít kitisztítani a szervezetből a toxinokat, serkenti az anyagcserét, segíti a zsírégetést. Hozzávalók: 150 g ananász, 1 alma, 2 kiskanál méz Hámozd meg a gyümölcsöket, és tedd a gyümölcscentrifugába! Miután kinyerted a levét, add hozzá a mézet, és fogyaszd el!

Szedi áldozatait a koronavírus

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2020. január 30-án nemzetközi közegészségügyi veszélyeztetet hirdetett a tüdőgyulladás-járvány miatt, amelyet a **koronavírus** okozott. A járvány Kínából indult el, és január végére legalább tizenhét országba áttért. Annak felderítésén, hogy a koronavírusnak melyek a megtámadható pontjai, még csak most dolgoznak a kutatók. A többi vírusról azonban már lényegesen többet tudunk.

Mióta tudunk a vírusok létezéséről?

A vírusok kutatásának fontos előzménye volt, hogy már létezett egy olyan porcelánszűrő, amelynek pórusai kisebbek voltak az akkor már ismert baktériumoknál. Ez azért volt fontos, mert amikor egy kémikus azt akarta megvizsgálni, hogy a baktériumokon kívül van-e másféle kórokozó is egy oldatban, akkor ezzel a szűrővel az oldatot baktériummentessé tudta tenni. Az eszközt egyébként **Charles Chamberland** francia mikrobiológus fejlesztette ki (1884), ezért ma is Chamberland-szűrő néven ismert.

A most aktivizálódott koronavírus azért kapta a nevét, mert az elektronmikroszkópos képe alapján olyan, mintha a Napot és koronáját látnánk. A vírus felszínén kitérűkded, tüskeszerű alakzatot glikoprotein fehérjék alkotják, amelyek összetétele attól függ, hogy mit fertőz meg a vírus

Az első tudós, aki egy fontos vizsgálatnál már használta a szűrőt, egy orosz mikrobiológus és növényfiziológus, **Dmitrij Joszifovics Ivanovszkij** volt. Ivanovszkij azt tapasztalta, hogy a betegség okozó ágens (változást létrehozó erő) a legfinomabb porcelánszűrőkön is áthatol, vagyis a fertőzést vagy nem baktérium okozta, vagy ha ennek mégis van szerepe a fertőzésben, akkor ebben inkább egy toxinjával (mérgező anyaggal) vehet részt. Az erről szóló cikke 1892-ben jelent meg, és ezt az utókor úgy tartja számon, mint a vírustan, vagyis a toxikológia tudományának alapkövét, annak ellenére, hogy az írásban a vírus elnevezés még nem szerepelt.

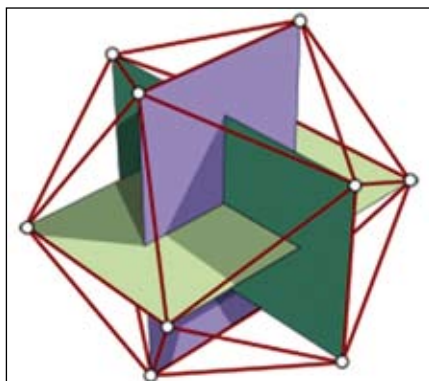
Mivel akkor még nem létezett elektronmikroszkóp, a baktériumoknál kisebb ágenseket nem tudták közelebbről tanulmányozni, így Ivanovszkij sem tudott továbblépni.

A harmincas évek legjelentősebb lépése az volt, hogy az amerikai **Wendell M. Stanley** bebizonyította: a dohánymozaik-vírus részecskékből áll, és nem folyadék. Mi több, 1935-ben ki is tudta kristályosítani, és bemutatta, hogy a vírus azután

is fertőzőképes marad. 1939-ben pedig már elektronmikroszkópos kép is készülhetett a vírusról, és ettől kezdve a további kutatók már a további tulajdonságait is részletesen fel tudták tártani.

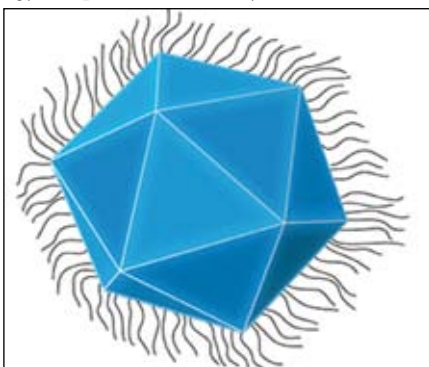
Végül is micsoda a vírus?

A vírus valóban egy elképzelhetetlenül kicsi biológiai organizmus, amely elé éppen ezért a szubmikroszkopikus (vagyis mikroszkóp alatti) jelzőt is oda szokták tenni. Döntő többségüket fénymikroszkóppal nem, csak elektronmikroszkóppal lehet megfigyelni. A vírusok hatalmas mennyiségben vannak jelen a Földön: ezek a leggyakoribb organizmusok, amelyek minden ökoszisztémában megtalálhatók. Ez azt jelenti, hogy minden életformának – tehát a növényeknek, állatoknak, gombáknak, egysejtű eukariótáknak és baktériumoknak – megvan a maga vírusos fertőzése. Rengeteg fajtájuk van, és közülük több már akkor létezett, amikor még nem volt náluk nagyobb organizmus a Földön.

Íme a vírusok által leggyakrabban használt mértani forma, az ikozaéder szerkezete. Trigonometriaórán nem a legkönnyebb feladat összeállítani, ám a vírusoknak, úgy látszik, gyerekként (Forrás: Wikimedia)

A vírus legfőbb jellemzője, hogy nem tartalmaz sejtet, és ez máris elválasztja a vírusokat a baktériumoktól. Ez utóbbiaknak ugyanis van citoplazmájuk, vagyis egy szerves anyagokból álló folyadékuk, valamint sejtfaluk, és ezért a baktériumok osztódással tudnak szaporodni. Emellett ugyan táplálkoznak a környezetükben található

A legnagyobb vírusok közé tartozó, 400 nm átmérőjű Mimi vírus felszínét 100 nm hosszú fonalak (filamentumok) ékesítik.

(Forrás: Wikipédia)

A vírusok a betegségeket azzal idézik elő, hogy afféle becsomagolt program-kódként hatolnak be más sejtekbe, azokat gazdasejteként felhasználva. Miután a gazdasejtbe bejutott a vírus és azzal együtt annak örökítőanyaga is, elkezd átprogramozni a gazdasejtet. Arra kényszeríti, hogy az a saját életműködéséhez szükséges fehérjék helyett az ő fehérjéit termelje.

sejtekből, de azok szerkezetét nem változtatják meg. A vírusoknak viszont nincs sem citoplazmájuk, sem sejtfaluk, és az örökítőanyagukat (genom) egy külső fehérjeburok (kapszid) védi. Egyes fajoknál a vírust egy külső lipidburok (peplon) is körülveszi, amelyet azonban már a megtámadott gazdasejtől „vesznek kölcsön”. Mindezek következtében saját anyagcseréjük sincs, és önálló szaporodásra sem képesek. Ezért kizárólag élősködőként, vagyis parazitaként vannak jelen, csak más organizmusokban tudnak szaporodni.

A mechanizmus során tehát gyakorlatilag maga a gazdasejt kezdi el megsokszorozni a vírust, és ez is megmagyarázza, hogy miért olyan nehéz megtalálni a vírusok ellenszerét. Hiszen bármit is juttatnak be a megfertőzött szervezetbe, az az anyag ugyanúgy elpusztíthatja a szervezet sejtjeit is, mint a velük nagyon szorosan összekapcsolódó vírusokat.

Az antibiotikumok azért hatásosak a baktériumokkal szemben, mert csupán magát a kórokozót pusztítják el, abban gátolják a benne zajló biokémiai folyamatokat, a megbetegített sejteket nem károsítják. Mivel azonban a vírusban magában semmiféle biokémiai folyamat nem játszódik le, az antibiotikum ezzel szemben teljesen hatástalan lesz.

Milyen a vírusok mérete és formája?

A vírusok rendkívül sokféle méretben vannak jelen. Legtöbbjük jóval kisebb a baktériumoknál – 20 és 300 nanométer közti a nagysága –, néhányuk azonban eléri az 1400 nanométeres hosszúságot is (miközben ezek vastagsága csak 80 nm). A legtöbb állatokra veszélyes vírus viszont ikozaéder, vagyis olyan szabályos, többoldalú test, amelynek hús, háromszög alakú lapja van. A baktériumokat is megtámadó vírusok, más néven a bakteriofágok formája egy megnyújtott ikozaéder. Az influenzavírus és a HIV vírus (az AIDS előidézője) lipid burokkal rendelkező formákban jelennek meg. Természetesen vannak olyan formák is, amelyeket szinte alig lehetséges meghatározni. De ha sikerült tisztázni egy vírus formáját, azzal a kutatók egy lépéssel közelebb jutottak ahhoz, hogy felfejtsék a teljes szerkezetét, és így mégis megtalálják azokat a gyógyszereket, amelyekkel a gazdasejtek károsítása nélkül el lehet őket pusztítani.

Lévai Júlia (Mi micsoda)

TESZT

Függsz a barátaid véleményétől?

Nem tudsz döntést hozni nélküle, vagy nem adsz a véleményére? Megtudod, ha őszintén válaszolsz a kérdésekre.

1. Inkább azt szereted, ha a barátod dönt még olyan apró kérdésekben is, mint hogy melyik szórakozóhelyre menjetek? Kapásból rávágod: Ahogy te szeretnéd!

Igen

Nem

2. Folyton-folyvást úgy érzed, te jobban figyelsz órá, mint fordítva. Nem létezik elég bizonyíték a barátságra, és rettegsz attól, hogy elfordul tőled...

Igen

Nem

3. Nem vagy képes egyedül lenni, rögtön keresel valakit, aki pótolhatja az előző barátot?

Igen

Nem

4. Rosszul érzed magad, ha a barátod nélkül kell menned a buliba, mert éppen beteg?

Igen

Nem

5. Képes vagy mindenben engedelmeskedni, még ha ez szemben áll is a te értékrenddel? Olyan szórakozóhelyre menni, amelyik nem tetszik neked, elhanyagolni a saját barátaidat, mert ő nem szereti őket?

Igen

Nem

6. Sokszor ugyanolyan típusú szimpátiát választasz? Olyanokat, akik befolyásolnak és csalódást okoznak?

Igen

Nem

7. Ritkán kezdeményezel beszélgetést, általában észrevétlenül maradsz? Úgy érzed, ha véleményt alkotnál valamiről, úgyis elutasítanák?

Igen

Nem

8. A szimpátiáddal való találkozás után vagy rózsaszínben látod a világot, vagy teljesen lehangolt vagy?

Igen

Nem

ÉRTÉKELÉS

7 vagy több IGEN válasz:

Vigyázat! Az érzelmi életedben könnyedén előfordulhatnak súlyos zavarok! Semmi kétség, neked fogalmad sincs arról, mit is szeretnél valójában.

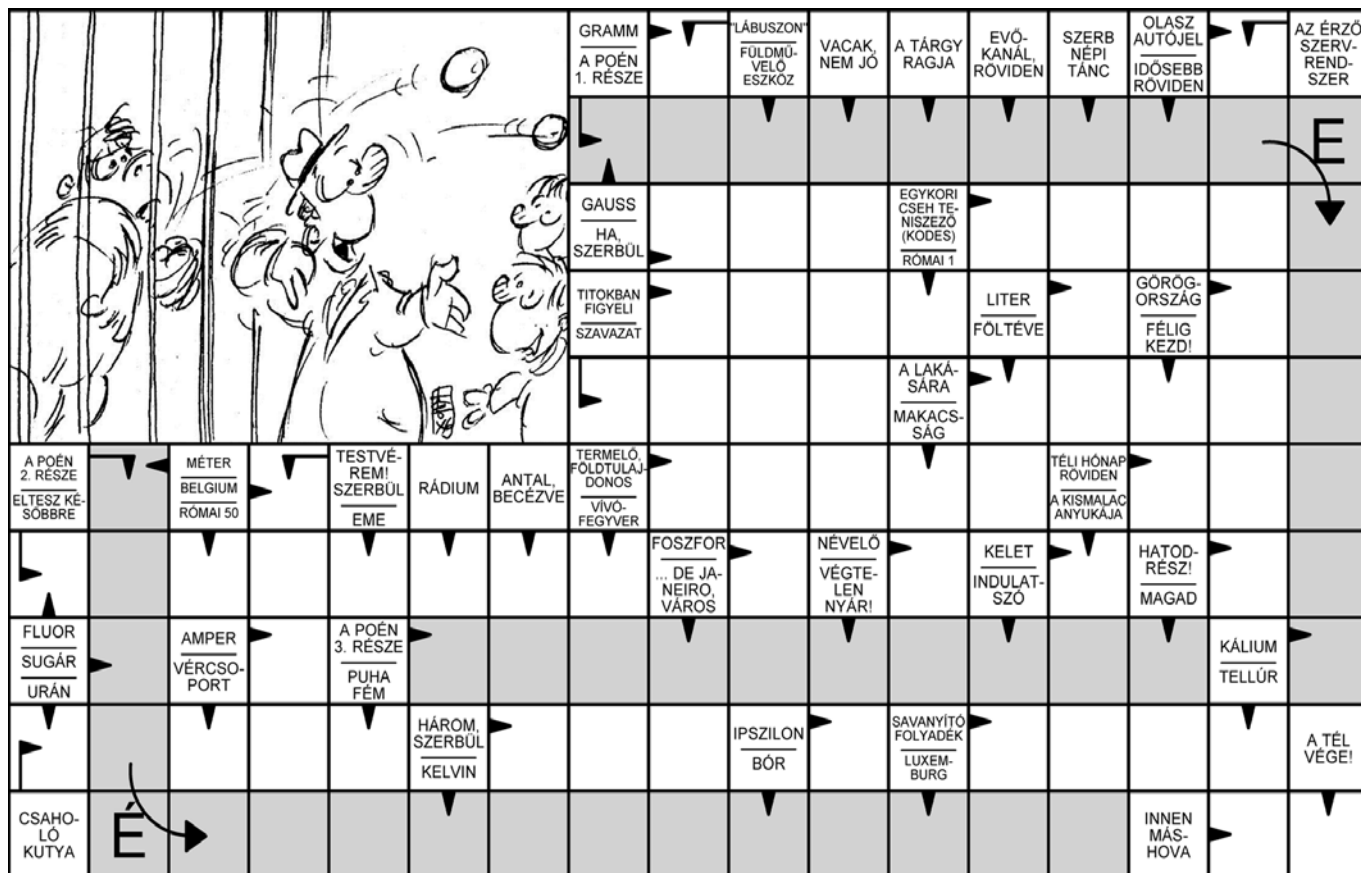
4-7 IGEN:

Úgy tűnik, nagyon szenvedélyes vagy. Vigyázz, nehogy feláldozd magad, és közben elveszítsd önmagad!

0-4 IGEN:

A barátoknak fontos szerepe van az életedben, de ennek nem tulajdonítasz nagy jelentőséget.

Skandináv rejtvény

Utód

- Hogy hívják a kecske és a kacsa közös utódját?
- McDonald's.

Mellékhatás

- Nagyon kérem, doktor úr, vizsgálja meg a szememet! Attól tartok, hogy megártott neki a sok keresztretjénnyújtás.
- Miből gondolja?
- Abból, hogy az egyik szememmel vízszintesen, a másikkal meg függőlegesen látok.

Életmű

Kovácsot tíz év börtönre ítélik rablásért. Hogy idejét hasznosan töltsa a csupasz falak között, elkezd egy hangyát idomítani. Reggeli után mindennap kiengedi a gyufásdobozból, és különböző mutatóanyagokra tanítja. A hosszú évek során a hangya megtanul bukfencezni, táncolni, énekelni, folyékonyan beszél angolul, németül,

kínaiul, szingalézül, oroszul, svédül, latinul. Amikor az elítélt kiszabadul, elviszi a skatulyájában a hangyát a cirkusz igazgatójához.

- Uram! Egy világszámot hoztam – mondja, és kiengedi a hangyát az íróasztalra. Az igazgató ujjával eltiporja a hangyát, és felneéz:
- No, lássuk!

Moziban

Az egérke elmegy a moziba, de pechje van: az előtte lévő ülésen pont egy elefánt ül. Szegény egérke hajol jobbra, hajol balra, de nem lát semmit. Feldühödik, két sorral előre ül, pontosan az elefánt elé. Elhelyezkedik, aztán hátrafordul, és kárörvendően azt mondja az ormányosnak:

- Na, most már árgaskodjon maga!

Figyelem, figyelem

A külföldi vendég meséli:

- A mi városunkban olyan fegyelmezetlenek a gépkocsivezetők, hogy mikor pirosat mutat nekik a lámpa, a gyalogosoknak nem a szokásos zöld gyullad fel, hanem egy felirat: „Sok sikert kívánunk!”

Kirakatok

Kovács rángatja a feleségét:

- Nem gondolod, drága Mariskám, hogy azért ez már igazán túlzás?! Minden kirakat előtt megállni!?
- Ja, ha ez a bajod, én akár be is mehetek...

Súlyos eset

A szemorvos alaposan megvizsgálja a páciens, majd megszólal:

- Ne haragudjon, elárulná, hogyan talált el a rendelőbe?

Láz

- Halló! Orvosi rendelő? Nagyon rosszul érzem magam. Ki tudnának küldeni egy orvost a lakásomra?
- Sajnos, már késő van, fájadjon be holnap személyesen.
- Az lehetetlen. Lázas vagyok és gyenge, jártányi erőm sincs.
- Kérem, mi nem sürgetjük. Jöjjön el, amikor jobban lesz!

Pisztráng

- Mondja, doktor úr, tényleg olyan egészséges a pisztráng?
- Minden bizonnyal. Legalábbis nálam még egyetlen pisztráng sem gyógykezeltette magát.

Biztonsági megoldás

- Miért föl-alá járva muzsikálnak a skót dudások?
- Mert mozgó célpontot nehezebb eltalálni.

Ajánlat

- A fogorvost éjszaka megtámadják az utcán.
- Adj ide az összes pénzt! – parancsol rá a fegyveres gengszter.
- Sajnos, egy vasam sincs, de ha akarja, ingyen kihúzom az összes fogát.

A szokás rabja

A tanár uszodába viszi az osztályát. Mikor a gyerekek beugrottak a mély vízbe, a tanár megkérdezi az egyik lubickoló fiútól:

- Hány fokos a víz hőmérséklete, fiam?
- Körülbelül huszonöt, tanár úr.
- Jó van, leülhetsz.

Ujjravaló

- Mutasd a kezed, szívem! – mondja a skót a feleségének. – Remélem, nem lesz szűk az ujjadra, amit a születésnapodra vettem neked.
- Te, édes! Csak nem gyűrűt kapok?
- Ugyan már, ne bomolj! Gyűszűt vettem.

Akusztika

Kovács hangversenyre viszi a nejét. Az első szám után az asszony odasúgja neki:

- Rettenetes, Béla! Észrevetted, milyen rossz itt az akusztika?

Kovács vállat von:

- Én nem érzem. Náthás vagyok.

Takarékos vizit

A skót új orvoshoz megy. A rendelőben érdekes feliratot lát a falon:

„Az első vizsgálat tíz font, minden további vizsgálat öt font.”

A skót erre így köszön az ajtót nyitó orvosnak:

- Jaj, doktor úr, mennyire örülök, hogy ismét találkozom önnel!

A doki bólint, elkezd vizsgálgatni a beteg skótot, majd egyre komorabb lesz az arca.

- Valami baj van, doktor úr? – kérdezi rémülten a skót.

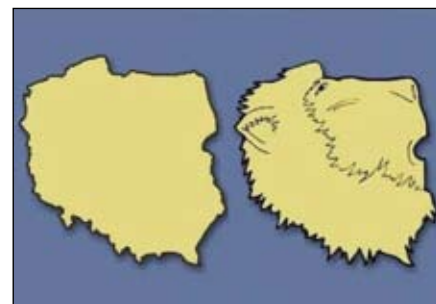
- Nos, igen – tolja föl a szemüvegét a doki.
- Semmi változás, úgyhogy mindent csináljon továbbra is úgy, ahogy legutóbb tanácsoltam magának.

Szivacs

Szabóné elküldi cselédjét a sarki üzletbe szivacsért. Fél óra múlva a lány üres kézzel jön haza.

- Na, Bözsi, hát nem hozott szivacsot? – kérdezi az asszony.

- Nem, mert amit az üzletben találtam, mind tele volt lyukkal.

Felismered-e az ügyes rajzoló keze nyomán az országot? Eláruljuk: Lengyelország jelenik meg a rajzon. Igen, de hogyan?

Bűvésztükk

Látvány:

A bűvész megkéri az egyik nézőt, hogy gondoljon egy háromjegyű számra, fordítsa meg, de a fordítottja ne legyen ugyanaz (pl.: 121–121, 555–555), jegyezze meg a két számot (pl.: 932–239), ezután a nagyobb számból vonja ki a kisebbet, ezek után a bűvész megkéri a nézőt, hogy árulja el a szám utolsó számjegyét, és a bűvész kitalálja a számot.

Magyarázat:

Ebben a trükkben az a lényeg, hogy a kivonás eredményének a középső számjegye MINDIG 9, a két szélső számot úgy lehet kitalálni, hogy pl.: az utolsó szám 5, akkor az első szám 4, mert az utolsót ki kell vonni a 9-ből. Ha az utolsó szám 9, akkor a szám biztos 99, mert akkor csak kétjegyű lehet a szám, és ilyenkor még az is tudjuk, hogy mi volt a két szám (123 és 321). Ha még látványosabbá akarjuk tenni a trükköt, akkor úgy csináljuk, hogy amikor megmondja a néző az utolsó számjegyet, úgy teszünk, mintha kiolvasnánk a fejéből, leírjuk egy papírra, aztán megmutatjuk (a néző számolhat papíron is).

Sok szerencsét mindenkinek!

FEJTÖRŐ

Fogadóról fogadóra

Egy oroszországi mulató ember betért egy fogadóba valamennyi pénzzel, és a fogadóstól kölcsönkért még ugyanannyit. Elmulatott a pénzből 1 rubelt (100 kopeket), és a maradék pénzzel elment egy másik fogadóba, ott megint kölcsönkért épp annyi pénzt, amennyi volt nála, és ebből is elmulatott 1 rubelt. Ezután, ugyanezt megismételve, betért egy harmadik és egy negyedik fogadóba is. Végül, amikor a negyedik fogadóból kijött, nem volt semmi pénze. Mennyi pénze volt eredetileg a mulató embernek?

Fejzd ki az állításokat vagy fogalmakat 1-1 megfelelő szóval!

A szavakat olvasd össze, és egy újabb szót kapsz!

Pl.: több ágú evőeszköz + ruhát tisztít = villamos

- rágószerve + kacat
- parányi + felső végtag
- ételízestő + erőd
- állóvíz + bő hellyel rendelkező
- lélegzik + volánnál ül

Kvíz

Mit történik előbb: a dörgés vagy a villámlás?

egyszerre

a dörgés

a villámlás

Mire használható a GPS?

szélsébség mérésére helymeghatározásra mobil kommunikációra

Az ananász melyik részét fogyasztjuk?

termését

virágát

rügyét

Hány év telik el, mire kifejlődik egy szarvasbogár?

5

3

1

Melyik országhoz tartozik Alaszka?

Oroszország

Egyesült Államok

Kanada

Melyik a helyes?

örízni

örizni

Melyik angliai városból származik a Beatles?

Manchester

Liverpool

London

Melyik ország fővárosa Zágráb?

Szlovénia

Horvátország

Albánia

Ki találta fel a távirót?

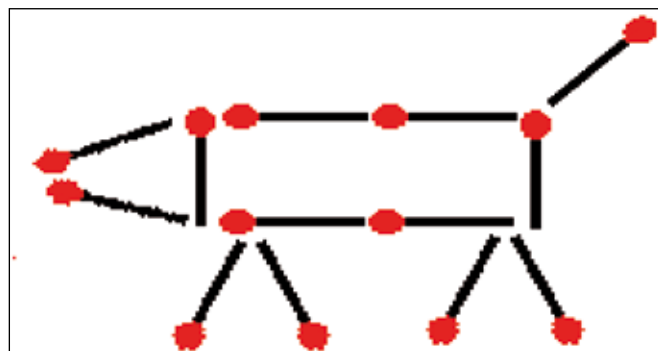
Bell

Morse

Bourseul

Képezz a szavakból új szavakat úgy, hogy a betűk közé egy „M” betűt teszel!

DÉZSA – KOROS – DOB – TEREK – HAVAS – MEGÉR – BABA

Helyezz át két szál gyufát úgy, hogy a kutya az ellenkező irányba nézzen!

Juss fel az egyik csúcsra!

(Megoldás:
Fogadóról fogadóra – Egyenlétlen a legegyszerűbb. Legyen X az eredeti pénzüssége, akkor az első fogadóból kijövet 2X–1 rubelt volt nála. A második fogadóból kijövet ennek a kétszerese minusz egy, tehát 4X–2–1. A harmadik fogadóból kijövet 8X–7–1. A negyedik fogadóból kijövet 16X–14–1 lesz, ami ugye nullával egyenlő. Ebből 16X–15=0,93, vagyis 93 kopek volt.
Helyezz át...! – A kutya fejétől szolgáló két gyufaszálat fordítsd meg, tedd a testén belülre szintén háromszög formában, és így visszafelé fog nézni.
Kvíz – egyszerűen, helymeghatározásra, természet, 5. Egyesült Államok, örízni, Liverpool, Horvátország, Morse
Fejzd ki az állításokat... – fogalom, kicsi-kar, sővár, tőtagas, élvezet
Képezz a szavakból... – dézsma – kormos – domb – termék – hamvas – megmér – bambá)

Jusztika igazsága

Mobilgondok

Bizony, bizony. Megint szomorú vagyok. Épp hogy Kitti esete megoldódott, most jön ez. Mobil, okostelefon, teló. Az utóbbi kettőnek előkelő helye van a „nem szeretem ezeket a szavakat” listámon. Tudjátok, nekem nincs mobilom. Anyáék már lehet, hogy vettek volna, ha én akarnék. Viszont gondtalan, „független” gyerekkort szeretnék, az pedig nem lehetséges ezzel a kutyával. Vegyük például Kitti esetét. Emlékeztek rá, amikor mesélte, hogy fél tizig üzeneteket küldözgettek neki? Mondtam is akkor, hogy „milyen szép az élet telefon nélkül”. Nos, most is így gondolom. Amúgy ez az egész felelősséggel jár. Például ha nem válaszolsz Viberen még aznap a barátnőd kérdésére, másnap már hallgathatod a szidalmakat. Ha magaddal viszed a telódat valahova, vigyáznod kell rá, és az még csak plusz gond... Na de ilyen okokból van még száz, nekem pedig nincs időm az összeset felsorolni. Különb, nem tudom miért, de nem vagyok oda a modern technikáért. Szerintem az emberek már nem beszélgetnek rendszeresen egymással, és mint Mami indiai sorozatában, egy méterről is telefonnal üzennek. Igazából azonban nem ezt akartam elmesélni. Csak gondoltam, nem árt, ha tájékoztatlak titeket a felfogásomról és a véleményemről ezekkel a dolgokkal kapcsolatban. Merthogy erről szól a történet. Nemrég ugyanis magyaróra helyett egy rendőrnő látogatott el az osztályba. Nem először történt ilyen, de azért örültem, hogy nem kell nyelvtanozni. (Elég unalmas dolognak tartom, főleg a tanárnő előadásában.) Szóval a rendőrnővel beszélünk az ilyenkor szokásosnak mondható dolgokról. Iskolán belüli erőszak, miegymás... Természetesen nem olyan értelemben szokásos, hogy ilyesmi mindennap történik vagy előfordul, hanem, ha a rendőrségről jön valaki, folyton ezeket a témákat boncolgatja. Én személyesen érdekesnek találom. Az osztálytársaim közül viszont nem sokan rajonganak érte. Na szóval most egy fiatal rendőrnő tartott előadást. Mint mindig, idővel az internet veszélyei is sorra kerültek. Megkérdezte, hogy kinek van Facebook-oldala. (Szerbül beszélt.) Az osztály több mint felének magasba lendült a keze. Aztán megkérdezte, hogy kinek nincs? Rajtam kívül szinte majdnem mindenkinek volt, bár azért pár gyerek jelentkezett. Arra is kíváncsi volt, hogy hány évesek vagyunk a

Facebookon. Mivel nekem még az előző kérdés miatt a magasban volt a kezem, azt hitte, hogy a mostanira szeretnék válaszolni, ezért „felszólított”. Mondtam, hogy nincs Facebook oldalam, de nem hallotta. Legalábbis ezt gondoltam, mert nagyon furcsa arcot vágott. Biztos azt hitte, hogy nem értem, mit mond. Így aztán Babyt szólította fel helyettem. (Így hívjuk Anettát az osztályban, mert már fiúja is van, aki ráadásul középiskolába jár.) Azért eléggé megnehezítettem a rendőrnőre. Tudniillik én vagyok az egyik legjobb „szerbes” az osztályban, erre úgy tűnik, mintha egyáltalán nem érteném a nyelvet. Eltökéltem, hogy ezentúl nem fogok jelentkezni. A következő kérdése azonban az volt, hogy kinek nincs telefonja? Ha a Facebookkal nem is, ezzel egyedül maradtam. Az enyémen kívül egy kezét sem láttam a magasban. Igazából nem szégyelltem. Már az elején elmondtam a véleményemet ezekről a dolgokról. Csak egy gond volt. Akik tudták, hogy nincs mobilom, nem lepődtek meg, de egyesek, köztük Ádám... Hát, igen. Ádám abban a padosorban ül, ahol én, valamivel előrébb. Amikor elhangzott a kérdés, kíváncsian hátrafordult. Nem mertem ránézni, de a szemem sarkából láttam, hogy nagyon elcsodálkozott és... Mint ha nevetett volna. Elszomorodtam. A szünetben aztán továbbra is kerültem a tekintetét. Na, ne higgyétek azt, hogy lemondok az eszmémről. Általában rossz másnak lenni, de én most így vagyok boldog. Gondoljon Ádám, amit akar! Jót tenne neki, ha kicsit komolyabban elgondolkodna egyes dolgokon. Vagy ha többet olvasna. Nektek is ajánlom figyelmetekbe ezt a tevékenységet. Én nem tudnék élni könyvek nélkül. Nem azért olvasok, hogy másoknak dicsekedhessek a tudásommal. Igazából fogalmam sincs, miért. Már kiskorom óta bennem van ez a csodálatos, boldogító érzés. Harry Potter, Samu sejti, Lassie hazatér, Szalmaláng, Monte Cristo grófia... Mindenféle műfaj. Elhiszem, hogy sokan nem szeretnek olvasni, de gondoljátok végig! Egészen el lehet szórakozni Jusztika igazságán, pedig én nem is írok olyan jól. Ja, amúgy ezek igaz történetek, nem kell aggódni. Csak hát nem mondhatok el egyes dolgokat, mert lehet, hogyha megtudnák, ki vagyok, néhányan magukra ismernének, talán meg is haragudnának. Már így is túl sokat mondtam. Tudjátok mit? Találkozzunk a következő kalandban!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Az előző nyereményjátékunk találós kérdésének a megfejtése a hajó volt. Találd ki a következő találós kérdésre is a választ!

Fán nő, pikkelye van, de nem hal. Mi az?

A helyes választ legkésőbb március 12-ig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad.** A választ elküldheted a **jopajtas.szerk@magyarszo.rs** e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter**
■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetés!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs